

Honderd verzen en Okeanos

Willem Kloos

bron

Willem Kloos, *Honderd verzen en Okeanos*. Z.n., Amsterdam 1909

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/kloo003hond01_01/colofon.php

© 2016 dbnl

[Voorwoord]

Nu ik er, op verzoek, toe gekomen ben, deze Bloemlezing uit mijn volledige vers-werk (1878-1908) tezamen te stellen, zij het mij vergund, om even aan te duiden, welk beginsel mij bij het schiften en kiezen heeft geleid.

Begonnen ben ik, met, zonder genade, uit te sluiten een zeker aantal gedichten, die, welke verdienste van hartstochtelijke kracht zij mogen bezitten, toch voor de effene gemoedsgesteldheid van den doorsneê-Hollander te uitbundig moeten heeten, dan dat de algemeene goedkeuring er meê weg-loopen kunnen zou.

Wij, Hollanders, houden vóór alles van kalmte, in de kunst als in het leven, en vreedzaam glijdt dus henen zoowel onze letterkunde als ons onderling verkeer. Doch wee hem, die 't bestond, deze gewoonte te verwaarloozen, want die zich in zijn spontane gedichten, zijn lyrisch-psychische uitingen, soms in hem opgekomen door de gedragingen van andren, een maal-of-wat te kinderlijk durfde uitspreken! Al toonde hij zich zodoende ook volstrekt niet wilder en in elk geval veel minder scherp dan b.v. Heine, Pope of Byron waren, ja, zelfs dan onze eigen goede Vondel soms geweest is, toch zal hem tenminste een deel zijner recensenten, zonder te vragen of 's dichter's opbruising reden van bestaan had, met een hun anders nooit eigene teêrhartigheid toevoegen, dat de schrijver, door zoo te 'schelden', heel verkeerd heeft gedaan. Terwijl niemand bedenkt, dat het rhythmisch bliksemen van een diep-verontwaardigd dichter heel iets anders en iets hoogers dan wezenlijk schelden is.

Doch - hoe dit dan ook zij - geen lezer zal in dezen bundel ook maar één regel aantreffen, die een braven kritikus zou kunnen prikkelen tot bitter-fel terug 'schelden', zooals sommige

mijner verzen dat vroeger gedaan hebben, en diezelfde verzen dat nóg doen, van-tijd-tot-tijd.

De stille mooiheid alleen en niet de treffende kracht heeft bij het kiezen den doorslag gegeven, en zoo vertrouwd ik dan, dat ieder lezer, hoe ook zijn gezindheid tegenover mijn oude Juvenalis-verzen wezen moge, mot dit harmonisch-rustige boek in zijn schik zal kunnen zijn.

Men zal hier den dichter uitsluitend waarnemen, niet zooals hij toornst en krachtig weet te haten en vernietigend neerslaat, maar uitsluitend zooals hij hoog-gestemd voelt en wijsgeerig peinst, niet zoozeer den dichterlijk in 's levens strijd staanden mensch als wel den menschlijken dichter zal men hier zien, die van de Grieken geleerd heeft, een evenmatig kunstenaar te zijn. Voor wie met sympathie in 't volledige werk wil doordringen, blijven toch de bundels I en II hierneven bestaan.

Zooals van zelf spreekt, lag de slotkeuze volstrekt niet steeds voor 't grijpen, en zoo heb ik vaak zeer lang moeten vergelijken en als proeven, voordat ik eindelijk, onder verschillende evenwaardige verzen datgene vond, wat het allerbeste heeten mocht.

Uit mijn eersten bundel nam ik er méer dan uit den tweede, maar dit geenszins, omdat ik die uit den eerste wezenlijk zooveel voortrefflijker zou vinden, dan die uit den tweede, of dan de nog *niet* gebundelde zijn. Mijn doel daarmee was alleen, dat niemand van de koopers teleurgesteld zou uitkomen, doordat hij in deze keur zeer vele verzen moest missen, die, terecht of ten onrechte, algemeen-bekend staan als buitengemeen-fraai.

Een vergelijking echter van die vaak te veel ten koste der andren geprezene jeugd-verzen met de rijpere en geestelijkrijkere latere gedichten zal ieder onpartijdige de overtuiging moeten schenken, dat het allerbeste, b.v. uit den tweeden bundel, feitelijk beter dan het beste uit den eerste is.

Want, als het mij vergund is, deze waarheid te zeggen: voor wie verzen wezenlijk weet te voelen en te begrijpen, is

VII

mijn latere kunst Forscher van rythme, dieper van gedachte, en deugdlijker van voelen, want geheel vrij van de jongens-sentimentaliteit, waar dat eerste boek op sommige plaatsen zijn half-volwassenen oorsprong door toont.

Moge ten slotte de keuze uit de nog niet verzamelde verzen de overtuiging bevestigen, dat de man, door kracht van zeggen en voelen en denken, heeft gehouden, wat de somtijds al te kinderlijke knaap in zijn al-eerste pogingen had beloofd.

‘Verzen zijn de beweging van 't leven,
‘Klaar-luidende, al naar het mensch-hart gaat,
‘Of droeviglijk-schreiende zacht, of kwaad
‘Als een donderslag door des levens kalm beven.

Zóo karakteriseerde ik eens mijn eigen verzen: de donderslagen zijn hier nu weg-gelaten, en dus ga dan dit boek, waarin een aantal hoog-toppen van een ernstig dertigjarig dichterleven opstaan, de wereld in, moge het zijn, tot een genoegen voor iedereen.

November, 1908

WILLEM KLOOS.

I

Ik denk altoos aan u, als aan die droomen,
 Waarin, een ganschen, langen, zaalgen nacht,
 Een nooit gezien gelaat ons tegenlacht,
Zóó onuitspreek'lijk-lief, dat, bij het doomen

Des bleeken uchtends, nog de tranen stroomen
 Uit half-gelokene oogen, tot we ons zacht
 En zwijgend heffen met de stille klacht,
Dat schoone droomen niet weerommekomen...

Want alles ligt, in eeuw'gen slaap bevangen,
 In de' eeuw'gen nacht, waarop geen morgen daagt -

En héél dit leven is een wond're, bange,
 Ontzétbre dróom, dien eens de nacht weêr vaagt -

Maar in dien droom een droom, vol licht en zangen,
 Mijn droom, zoo zoet begroet, zoo zacht beklaagd...

II

Zoals daar ginds, aan stille blauwe lucht,
 Zilveren-zacht, de half-ontloken maan
 Bloeit als een vreemde bloesem zonder vrucht,
 Wier bleeke bladen aan de kim vergaan, -

Zóo zag ik eens, in wonder-zoet genucht,
 Uw half-verhulde beelt'nis vóór mij staan, -
 Dàn, met een zachten glimlach en een zucht,
 Voor mijn verwonderde oogen ónder-gaan.

Ik heb u lief, als droomen in den nacht,
 Die, na een eind'loos heil van éénen stond,
 Bij de eerste schemering voor immer vloon, -

Als morgen-rood en bleeke sterren-pracht,
 Iets liefs, dat men verloor en niet meer vond,
 Als alles, wat héél ver is en héél schoon.

III

Ik droomde van een kálmen, bláuwen nacht:
 De matte maan lag laag in mistig glimmen -
 Maar hóóg scheen van de schemerende kimmén
 Der klare starren wolkenlooze wacht.

Toen, tusschen maan en starren, rees Zij zacht -
 Mij zoeter dan de Muze! - en scheen een schimme,
 Wijl 'k om haar hoofd als diademen klimmen
 En dalen zag der starren gouden pracht.

O Liefste Mijne! éer ik een gróete vond -
 Ave Maria! ruischte 't door mijn ziele,
 En heel mijn ziele ruischte U toe - één zucht...

Totdat op eenmaal, door de stille lucht,
 Al die millioenen gouden droppels vielen,
 En Ge als een heilige in die glorie stondt...

IV

Zij hoorde 't twisten en den doffen smak -
 Zij kwám niet - zág niet - zag in mijmering
 Altijd die ééne plek, waar de appel hing,
 En de' appel zelve aan dien zelfden tak.

Zij dacht: 'Is 't ál een dróom..? herinnering..?
 Was 't *mijn* hand... wee mij! *Gods* hand, die hem brak..?
 Toen trad Gods engel tot haar, kalm, en sprak:
 'De Heer zegt: "“Vrouwe, zie uw zoon!”" en ging.

En golvend vielen op zijn vaal gelaat
 Haar lokken, toen zij viel, de gouden en,
 Wijl 't zware hoofd aan 't outer bonsde, en lag...

Zij roept het lijk... roept God... die zwijgt en haat...
 Zij wist niet dat de dood zóó stil was... en
 Vóelt dat zij was vervlóekt, van de' Eérsten Dag...

V

Nauw zichtbaar wiegen, op een lichten zucht,
De witte bloesems in de scheemring - ziet,
Hoe langs mijn venster nog, met ras gerucht,
Een enkele, ál te late vogel vliedt.

En ver, daar ginds, die zacht-gekleurde lucht
Als perlemoer, waar ied're tint vervliet
In teêrheid., Rust - o, wonder-vreemd genucht!
Want alles is bij dag zóó innig niet.

Alle geluid, dat nog van verre sprak,
Verstierf - de wind, de wolken, alles gaat
Al zacht en zachter - alles wordt zoo stil...

En ik weet niet, hoe thans dit hart, zoo zwak,
Dat al zóó moê is, altijd luider slaat,
Altijd maar luider, en niet rusten wil.

VI

Ik wijd aan U dees verzen, zwaar geslagen
Van Passie, en Verdoemenis, en Trots,
In doods-bleek marmer of dooraderd rots,
Al naar mijn kunstnaars-wil en welbehagen.

Zij zijn doorleefd: 'k heb daarin neêrgedragen,
Rijk-handig, al wat, in den loop des Lots,
Aan menschen-liefde of hooge Liefde Gods,
Dit dood-arm Wezen heeft te voelen wagen.

Ik, die mijn Leven uit-te-zeggen zoek,
Heb al mijn lieve voelen, zoeken, tasten
En weten in dit somber boek gevat.

En 'k bied, met dit mijn eerste en laatste boek,
Een laatsten groet aan U, die met uw vasten
Stap naast mijn al te wankle schreden tradt.

VII

Gij, Die mij de eerste waart in 't ver Verleèn,
 Toen alles was één schoone somberheid,
 Gij zult mij de allerlaatste zijn. Ik wijd
 Dit stervend hart U, met mijn laatste beên.

Want àl mijn dwalingen en àl mijn strijd,
 En wàt ik heb geliefd en heb geleên,
 Het waren allen slechts als zooveel treên
 Tot waar Gij eeuwig troont in Heerlijkheid.

Eéne, één' moet zijn aan Wie ik alles gat,
 En leven kan ik niet, dan als ik kniel,
 't Zij voor Mij-zelf, een Godheid of een Droom.

De Godheid stierf... Ikzelf ben als Haar Graf:
 Kom Gij dan, nu ik val... Ziel van mijn Ziel,
 Die n i e t s dan droom zijt... 'k roep u aan: O koom!

VIII

O gij, die mij, toen alles mij verliet,
En ééne somberheid dees ziel omving,
Die, langzaam-stervende in haar laatst verdriet,
Tè zwak was voor de laatste worsteling, -

Uw eigen glorie om het hoofd mij hing,
En door úw ziel mij aan mij-zelf verriedt,
Heerlijk mij heffend in den lichten kring
Van uwe liefde en 't eeuwig-lichtend lied.

Gij, die nu voortaan aan mijn zijde gaat
En als de weer-schijn van mij-zelf mij zijt,
Een licht-straal voor mijn voeten, waar ik viel, -

Leef in uw lichte droomen voort en laat
Den gloed dier gouden vlammen om úw ziel
Een glorie breiden tot in eeuwigheid.

IX

- O, lichte Visioenen mijner Jeugd!
 Al, àl te dierbare herinneringen,
 Toen 'k dorst, met stamelenden mond, te zingen
 De groote droomen mijner zieners-vreugd!

Gaat heen, 't wordt tijd: op wilde golven dringen,
 Wat géén mensch deert en niemand ook verheugt,
 Grootmachtig-naakte en gruwbaar-simple dingen...
 'k Zeg thans Mij-zelven en Diens groote Deugd:

Der Smart oprijzing en der Mensch-vreugd val.
 Der Wijsheid bitterst, wat elk mensch zou zwijgen,
 Diep-menschelijke Waarheid, wees gegroet!

Want, uit het binnenst van Mijns-Zelfs-zelf zal,
 Op maat van zware melodieën, stijgen
 De Apokalupsis van mijn donkren gloed.

X

Diep uit de nooit-doordringbare gewelven
Van Uwe Ziel klonk eens het vorstlijk woord,
't Woord van Uw Liefde, en dieper in Mij-zelven
Klonk 't en weerklonk door verre gang en poort.

Wij waren Eén Mysterie, maar het zwelgen
Van Tijd en Wereld hoeft úw vlam versmoord,
En dáárom sterf ik, maar het niet-te-delgen,
Nu, m i j n Mysterie brandt ondoofbaar voort.

Ik was de God-op-aard, de Nooit-gekende,
Die zelf zijn Zelf niet zag, dan ééns op 't laatst,
T o e n opstond en de kroon op 't hoofd zich drukte:

Gij zijt het Aardsche Kind, dat dorst te schenden
Wat Kind niet weet, en op het hoofd zich plaatst,
Wat voegelijker zijnen Vader smukte.

XI

Ik wás uw Vader, ja, vol mededoogen,
Een vader, als geen ander kind ooit had:
Ik leerde u spreken, voelen, zien met oogen,
Loopen met voeten op uw wereldsch pad.

O Kind, mijn oogen hingen aan uwe oogen,
Enkel te weten, of gij iets niet hadt...
En daarom hebt ge mij zoo wreed bedrogen,
Wee, om wat weelde en weidschen vreugden-schat...

Ja, heel mijn leven was één melodie
Van koninklijke goedheid, en ik zie
Dees klare ziel zoo vrij van zonde en schulden.

En 'k ga thans heen uit dit heel slechte leven,
Wijl al die goedheid om mijn hoofd blijft zweven,
Heilge, in zijn eigen glorie-licht gehulde.

XII

O, dat ik hater moet en niet vergeten!
O, dat ik minnen moet en niet vergaan!
Ach! Liefde-in-Haater moet ik mijzelf heeten,
Want geen kan de andere in mijn hart verslaan.

In droef begeeren heb ik neêrgezeten,
In dreigend gillen ben 'k weêr opgestaan...
Wee! dat ik nooit dat bitt're brok kon eten,
Van stil te zijn en héél ver weg te gaan.

Eén hoop slechts. één, één enkel zoet vermeenen,
Eén weten, maar ik kan het niet gelooven...

Ach, dit: dat rusten onder groene steenen
Een eeuwig rusten is, in één verdooven,

En dat de dooden niet in donker weenen
Om 't zoete leven met hun liet daarboven.

XIII

Want Ik, die Ik ben, haat u om uw slechtheid,
Maar houd u dierbaar om mijn eigen pracht:
Gij zijt de toets-steen van mijn eigene echtheid,
De steen waarop ik trap, om mijne kracht

Te laten zien aan 't volk, èn mijn oprechtheid,
Waarmede ik alles, wat ik voelde en dacht,
Verloochende om de Waarheid en Gerechtheid,
Die niet gedooft, dat één mensch de' andren slacht.

Gij deert mij niet, want wat gij deedt is zonde,
Gij weet mij niet, want hooger is mijn Ziel...

Gij zijt het Beest dier oude, schrikb're Oorkonde
Uit Gods Boek-zelf, dat van den Hemel viel...

En alle Goeden hebben eene wonde,
Nu-dat Mijn Licht op úw gestalte viel.

XIV

Gij zijt niet slecht geweest: gij waart slechts zwak,
Om niet in Mij te g'looven, die u liefde:
Gij waart een kind, dat ál zijn speelgoed brak,
Wanneer het langer niet zijn speelgoed b'liefde.

O, kind... Ik wàs geen kind! I k ben 't die kliefde
Dit m i j n schoon hoofd, zoo sterk eens, thàns zoo wrak,
Omdat ik niet met mijne groote Liefde
Alleen wil zijn, bij al dat volk zoo mak.

Gij woudt mijn dood, en ik, ik wilde uw leven:
't Is goed; ik ben gevallen in mijn pracht...
Maar om Mijzelven, nimmermeer door U.

Thans is het úwe beurt van kracht. Welnu:
Tracht éven sterk, als ik nu sterf, te léven
In de eenzaamheid van 't leven, dat u wacht.

XV

Wanneer ik dood ben, lief, en iemand zegt,
 Dat ik zoo n i e t s was, dan zult Gij oprijzen,
 Hem op dees allerlaatste bladen wijzen,
 En zeggen: 'Hij was groot! En die het segt,

'Ben *ik*, die 't weet: want ik, die altijd vecht
 Met menschen, om mijns-zelfs wil, die durf eischen
 Dat àlles voor mij wijkt, - ik kan 't bewijzen:
 Heb ik niet zèlf hem in zijn graf gelegd?'

Ik geef u geen gelijk, want grooter is 't
 Te sterven voor zijn Ikheid, dan te léven:
 't Zoet leven lokt méér dan een donkre kist.

Maar Gij komt mij nabij in kracht van pijn
 En vreugd, en dus wil 'k U mijn doods-blad geven
 Mijn grootste glorie zal dees bladzij zijn.

XVI

Ik heb U dit te zeggen: dat Uw naam,
Zóó dier, zal prijken tot het eind der dagen,
Niet door U-zelf, maar door dit Boek, welks faam
Zal groeien met den tijd; - als 't verre dagen

Van eene Zon, zwak uit zich-zelf, in tragen
Opgang, opkomend aan de kim, om saam
Met haar Aanbidder, door het ruim, in staêgen
Vuurgloed te branden, in een hoog verzaam.

Gij kúnt niet van mij af: ik zal U heffen,
Tot waar àl volkren biddende op u zien,
Eeuwig als een verdoemden brand in 't blauw.

Wánt Gij waart valsch: maar dat Gij Mij kondt treffen
In Dit Groot Hart is waard om U te bièn
Een eeuwige Glorie om uw eigen grauw.

XVII

Nu dát zoo is, en ik, zoo doods-bedroefd,
Maar óók zoo naamloos-trotsch, mijn leed kon klagen,
En 't heerlijk heil verglorieën dier dagen,
Als Ik zal zijn, waar alles eenmaal toeft:

Wees nù genadig, waar genâ behoeft:
Laat mij dit één bitter-zoet moêlij vragen,
Dat gij zult zijn met mij, om mij te schragen,
Totdat dit lijf geen meêlij meer behoeft.

Ik heb mijn Ziel gered, mijn hooge, groote,
Die eenmaal bukte, als Koning uit het Oosten,
Voor 't kleine Kind, dat hem een Godheid scheen.

'k Heb nu dat trotsch paleis voor elk gesloten, -
Maar tracht, ik smEEK 't, mijn Aardsche Zelf te troosten
Door 't stille stutten van mijn moede schreên.

XVIII

Ik had zoo gaarn dit Boek in vreugd geschreven,
Een Boek voor U, mijn Lief, die 't Lief niet zijt,
't Met zoete woordjes tot een krans geweven,
Een krans van licht, om Uw schoon hoofd geleid.

O, 't waar zoo schoon geweest, dat Lied van 't Leven,
Bloemen van Passie, met een hand gespreid,
Zóó teêr, dat zij van teêrheid zacht ging beven, -
En 'k had mijn *liefs*te Zelf ééns uitgezeid.

Het mócht niet zijn: dit Boek in Hooge Trots,
Een Glorie om mijn eigen bleeke slapen,
Nu weldra bukkend naar de donkere aard...

En láter, láter zal men 't zien: een Rots
Van schrik'lijke Ikheid, met den dood als wapen,
Mijn Hooge Zelf, dat Gij niet hebt bewaard.

XIX

De boomen dorren in het laat seizoen,
 En wachten roerloos den nabijen winter.
 Wat is dat alles stil, doodstil... ik vind er
 Mijn eigen leven in, dat heen gaat spoên.

Ach, 'k had zoo graag heel, héél veel willen doen,
 Wat Verzen en wat Liefde, - want wie mint er
 Te sterven zonder dees? Maar wie ook wint er
 Ter wereld iets door klagen of door woên?

Ik ga dan stil, tevreden en gedwee,
 En neem geen ding uit al dat Leven meê
 Dan dees gedachte, gonzende in mij om:

Men moet niet van het lieve Dood-zijn ijzen;
 De doode bloemen keeren niet weêrom,
 Maar Ik zal heerlijk in mijn Vers herrijzen!

XX

Ik zal mooi dood-gaan, als een vlammen vuur,
Dat ééns nog flikkerde in zijn schoonsten gloed,
Eer 't gansch gebluscht was. Want, als ééning goed
Rest mij de Schoonheid nog, een korten duur.

Hoe zalig is dat nu, wanneer ik tuur
Naar mijn gedachten in hun breeden stoet,
Die àllen schoon zijn, en niet één die doet,
Of zij woû vlieden uit Mijn Hoog Bestuur.

Wat is dat goed, de groote rust van God,
De heerlijkheid eens kunstnaars, en 't geluk
Van mensch, vereenigd in één oogenblik!

Ik ben nu verder koud voor mijn Aardsch Lot:
Der aarde vreugden sterven, maar ik druk
Mij-zelf aan mijne borst, en lach noch snik.

XXI

Menschen zijn wijs, en, met een wijs gelaat,
Zeggen zij, op mij wijzend, dat 'k niet ben
Een mensch als zij, en dat 'k mij zelf niet ken,
En o, dat ik niet weet, hoe 't Leven gaat;

Dat alles, wat ik denk en doe, niet s t a t
In dit goed Leven, - waarom 'k mij niet wen
Aan dit en dát? - en, o, 'k geloofde hen...
Ziet, zelfde mensen, hoe 't nú met mij staat:

'k Gaf weg mijn Zelf, waar ik zoo trotsch in was,
Ik deed, wat gij mij riedt, was zoet en stil...

Toen werd ik weg-gegooid... na korte poos:
'k Werd opgeöfferd voor een menschen-gril...

'k Herwon mijn Ik, o ja, maar dát nu was
Geen ding meer van het Leven, maar des Doods.

XXII

Die mensen, (arme mensen!) zijn zoo klein:
Zij denken altijd aan hun eigen leven,
En willen toch geen greintje leven geven
Aan andre mensen, die hun meerdren zijn.

Zij eten spijzen en zij drinken wijn,
Zijn vroolijk met hun vrienden en begeven
Zich naar hun bedden, met het vriendlijk streven,
Ook in den slaap een rustig mensch te zijn.

O, lieve mensen, als ik u zoo zie,
Ik, die niet lijd en toch niet leven kan,
Omdat ik eenzaam met mijzelfen blijf..

Dàn denk ik vaak: hoe kan men aan een wijf,
Een vrind... en nog zoo iets... meer hebben dan
Aan ééne lieve en simple melodie...

XXIII

Nu huilt de winter in mijn hart,
De vlagen donkren buiten,
Als wilden beiden van de smart
De flauwende oogen sluiten.

Dat is gekomen van de pracht
Dier schoone zomerdagen,
Wier gloed geen menschelijke macht
Noch bloeisel kan verdragen.

O, droefheid van dit Aardsch Gezicht!
Het moet toch àl verdorren -
Het menschen-hart, het zonne-licht,
Zij sterven zonder morren.

XXIV

Och, of ik 't mij gezegd had,
Dat alle droefenis
Zich voor mij weg-gelegd had
In dit gevreesd gemis.

Ik had het lang geweten,
Maar sprak het nimmer uit,
Zoo blij terneêr-gezeten
Bij spel en dans en luit.

Nu kan ik 't niet verhelen,
Maar of ik 't nú nog zeg,
Tòch schemert mèt het spelen
Ook 't heele leven weg.

XXV

O, leven, zoet leven,
'k Heb u zoo lief gehad,
En met een innig beven
Uw schoone lijf omvat.

Nu gaat het al verdwijnen...
Maar heerlijk, ver omhoog
En schooner zal verschijnen
Wat mijne ziel bewoog.

XXVI

Ik kan niet lachen, ik kan niet weenen,
Ik ben zoo vreemd te moe;
De zomer-pracht gaat henen, -
Ik doe mijn oogen toe.

Daarbinnen is het donker,
Daarbuiten is het kil...
Wat of dat flauw geflonker,
Van vèr, beduiden wil?

Zou dát het doods-uur wezen,
Waar alles op zijn best,
Verheerlijkt opgerezen,
Verschemert voor het lest?

XXVII

Straks zong ik trotsche dingen
Van menschen-pracht en gloed...
Nú kan ik niets meer zingen
Dan dat ik sterven moet.

O, éénmaal nog te weenen!...
Als men gestorven is,
Dan gaan de menschen henen,
En meê de droefenis...

Dan lachen en dan praten
Zij weder, als van ouds...
Vèr van de drukke straten,
Daar ligt alleen iets koude.

XXVIII

De zon is doorgekomen,
't Gebladert glimlacht flauw,
Als wist het in zijn droomen,
Hoe kòrt het duren zou.

Maar in mijn hart bedorven
Glimlacht niet meer de zon...
Het denkt slechts, hoe gestorven
Dàt is wat wezen kon.

Wie boomen en menschen heeten
Lachen in droefenis,
Maar geen van beiden weten,
Wàt dat het leven is.

XXIX

Mijn oogen branden
 Met felle randen...
 De klokken luien, luien mij uit.
 Mijn klamme handen
 Betasten de wanden...
 De klokken luien, luien mij uit...
 Wát toch dat luien in g;óds-naam beduidt...

O, om een slag,
 Die op eens mij versloeg!
 O, om een dag,
 Dien ik *niet* meer verdroeg!
 Warende waduwen
 walmen mij om...
 Dwalende schaduwen
 staren daar stom...

De klokken luien, luien mij uit...
 Heffende handen rekken
 gestrekt,
 Vragende vormen worden
 gewekt...
 O, wat dat luien, dat luien beduidt...
 De klokken luien, luien mij uit.

XXX

Der menschen hoogste smart is wonderbaar:

Zonder gelach,
 Zonder geweene,
 Lig ik gestrekt,
 Bewegloos gestrekt,
 Starend en stom,
 In den nacht.

Paarden-getrappel en wagen-gedraaf...

Donkere vormen bewegen zich zacht

In den donkeren nacht...

Donkere vormen, zonder gerucht,

En ik zucht...

Paarden-getrappel en wagen-gedraaf,

Paarden en wagenen draven gestaeg,

Paarden en wagenen draven gestaeg met getrappel opstraat...

Waar ik roerloos gestrekt lig,

Zonder gerucht,

In den nacht, in den nacht.

XXXI

De Zee, de Zee klotst voort in eindelooze deining,
De Zee, waarin mijn ziel zich-zelf weerspiegeld ziet;
De Zee is als mijn Ziel, in wezen en verschijning,
Zij is een levend Schoon en kent zich-zelve niet.

Zij wischt zich-zelven af in eeuwige verreining,
En wendt zich altijd òm, en keert weer waar zij vliedt,
Zij drukt zich-zelven uit in duizenderlei lijning
En zingt een eeuwig-blij en eeuwig-klagend lied.

O, Zee, was Ik als Gij in àl uw onbewustheid,
Dan zou ik eerst gehéél- en gróót-gelukkig zijn;

Dan had ik eerst geen lust naar menselijke belustheid
Op menselijke vreugd en menselijke pijn;

Dan wás mijn Ziel een Zee, en hare zelf-gerustheid,
Zou, wijl Zij grooter is dan Gij, nóg grooter zijn.

XXXII

Arme, árme gebrókene, als Ik mij mag nómen,
Daar is, is geen ménsch-smart, die d i t hart niet kent, -
Maar doode mensch-harten zijn hoóger te róemen,
Hoe wreeder de sneê, die hun 't harte-hart schendt:

Ja, 't hárt moet sterven in veel dónkere dagen
Van tránen en lijfs-pijn en bitter klagen
En véel ontzetting, waar het lijf in beeft:
Da Ménsch moet doód-gaan, eer de Kúnstnaar léeft.

XXXIII

Rozen, ik vind u droef,
Rozen, mijn tranen breken
Uit oogen, die anders stroef
En onverbreeklijk keken.

Rozen, uw wit en rood,
Fel in de lucht opbloeiend,
Schijnt mij géén morgenrood
Van nieuwe liefde, ontgloeiend.

Maar toch, ik vraag: Bloei door,
Bloei door in mijn nabijheid:
't Is of 'k u fluistren hoor
Het gouden woord van Vrijheid.

Vrijheid van iedereen,
Van menschen en van dingen,
Om, voor Mij-zélf alleen,
Mijn heerlijk Vers te zingen...

Ach, 't allerlaatste is dit
Van ál die mooie liefde:
Hij, die iets liefs bezit,
Is blijer dan wie liefde.

XXXIV

O, Rozen, droef en schoon,
Ik heb u uitgekozen
Voor ál mijn koude doòn,
Roode en witte rozen.

Rozen om 't doode haar,
Rozen op arme' en borsten
Vallen met zacht gebaar,
Of zij niet vallen dorsten.

Rozen voor ieder, die
Met lachen, of kussen, of groeten,
Of schoone melodie
Mijn leven woû verzoeten.

Rozen voor m i j slechts niet,
Voor m i j geen bloemen, die geuren.
Voor m i j mijn eenzaam lied
En wat stil treuren...

XXXV

De blâren vallen zacht...
Ik kan alleen betreuren,
Dat ik niet eens verwacht,
Wat eens nog kan gebeuren...
De blâren vallen zacht...

XXXVI

Mijn stemming is als van een stil-staand water,
Vlak uitgemeten in een wijde kom:
Wat anders daalde, on rees, in luid geklater,
Is thans, als een mooi avond-weder, stom.

O, ik gevoel zoo innig, dat ik kom,
Door droef geschrei en helder-blij geschater,
Op tot mijns Levens hoogte-punt, en 'k som
Mijn smart van áltijd op, mijn heil van later:

Ik ben een Mensch, die véél heeft lief-gehad,
Die véél bemind was, en die áltijd wist,
Dat minnen zalig maakt, en Liefde Deugd is.

Maar nu ik sta op 't kruis-punt van mijn pad,
Weet ik zoo klaar, dat 'k zéér mij heb vergist,
En dat der Muze wil mijn een'ge vreugd is.

XXXVII

Al Liefde is als een spel van lucht en water:
 De wind blaast voort, de witte golven vlieden...
 't Is schóón, dat schittrend stoeien te bespieden,
 Maar iedereen, die meê wil doen, vergaat er.

Ik deê 't zóóveel, niet wetend, hoeveel kwaad er
 'k Meê deed Mijzelf, en óók dien andren lieden, -
 Maar tòch... àl zielen, die m i j n Ziel verrieden,
 'k Heb ze vergeten voor Mij-zelf, wat later...

Omdat Ik: IK ben. En ik leerde Wijsheid,
 Diep-ware Wijsheid, die ik hier ga schrijven,
 Ten nut van moeder, zoete-lief en vriend:

Onthoudt het goed tot aan uw laatste grijsheid,
 Dit: dat die mensen áltijd ménschjes blijven,
 En dat geen ménschje een menselijk Hart verdient.

XXXVIII

Menschen, ik weet, gij vóelt geen liefde en haat,
 Als Ik, die léefde in eenen heldren brand
 Van daaglijksch mooi-doen - om eens andren baat
 Mij-zelf betemmend in onberstbren band.

Menschen, ik weet, dat gij mij nooit verstaat,
 Al zeg 'k mij-zelf op duizenderlei trant, -
 Ach, Ik, die eenzaam drijf naar 't wijde strand
 Des Doods, gestooten door der Liefde Haat.

O, gij, die mij wel hoort, maar niet gelooft,
 Die mij wel ziet, maar van mijn ziel niets kent
 Dan enkle vlokken van wat luchtig schuim, -

Menschen, ik sterf, maar 'k berg mijn wankel hoofd
 In donkre wolken van mijn toorn, en zend
 Statig de bliksems van mijn trots door 't ruim.

XXXIX

O, mijn gedachten, tript nu lief en zoetjes,
 Al kleine kinderen op bloote voetjes,
 En speelt hoog-op een vroolijk-fluitend lied -
 Nu, naast het wilde en gouden-lachend Hansje,
 Een niéuw klein kopje naar uw luchtig dansje
 En gracelijk bewegen ziet...

Zien doen ze 't niet: zij kijken maar wat wijsjes -
 O, zét dan uw zang op alle zoete wijsjes
 En wuift hand-groetjes uit uw verte toe:
 't Schoone is 't Schoone, al loont het met geen lachjes
 Wie blijdschap vinde in lief-zijn, en zachtjes
 Liefde aan 't Schoone om 't lief-zijn doe.

O, zoo die witte en edel-teêre leventjes
 Wisten wat reze' in uw liedjes, zoo eventjes,
 Al lust-paleisjes in de lucht, heel hoog,
 Voor twee heel kleine en heele mooie koninkjes
 Twee zacht-gekleurde en hél-doorwaaide woninkjes
 Waar nooit een gouden hoofdje weenend boog.

Ja, tranen van smart in 's harten diep verteederen
 Blijven in ón-geborene gelederen
 Op húnner harten diepsten grond gesust, -
 Al leed zou bij d i e lichte jeugd té deerlijk zijn,

Bij hén zij spel en muziek, in één heerlijk-rein,
Één rusteloos geluk van rust.

Lieve gedachten mijn, valt thans wat breeder uit,
Dat àl geluid op geluid heerlijk wéder-stuit,
Weest als een wind van geluid in de lucht:
‘Kinderen zijn, in der Aard-smart Koninkrijk,
Prinsen van vreugde en van jeugd-schoon koninklijk,
Makend der aarde droefgeestige woning rijk
Aan lach en dans en melodisch gerucht.’

XL.

De mensen schijnen elkaêr zeer te vreezen,
Daar zij zich steeds maar voor elkaêr verstecken
In woorden-weefsels, die geen hart doorbreken,
En in wier schrift geen mensen-hoofd kan lezen.

ZIJ liegen, die geen leugnaars willen wezen,
En zelfs, wie moedig wil de waarheid spreken,
Hij voelt da waarheid op zijn lippen breken
Vóór 't spreken zelf, - en is als één van dezen.

O, vloek van 't menschlijk woord, dat niet vermag
Der ziele diepst bewegen weêr te geven,
Maar steeds een schijnbeeld om die glorie maalt...

O, vloek, dat mensen-traan en mensen-lach
Diep in ons eigen binnenst blijven beven,
Géén mensch, schóón als zijn Zelf, voor ándren straalt!

XLI.

Ik ween om bloemen, in den knop gebroken
En vóór den uchtend van haar bloei vergaan,
Ik ween om liefde, die niet is ontloken,
En om mijn harte dat niet werd verstaan:

Gij kwaamt, en 'k wist - gij zijt weer heen-gegaan...
Ik heb het nauw gezien, geen woord gesproken:
Ik zat weer roerloos, nà dien korten waan,
In de eeuwge schaduw van mijn smart gedoken:

Zoo als een vogel in den stillen nacht
Op ééns ontwaakt, omdat de hemel gloeit,
En denkt, 't is dag, en heft het kopje en fluit,

Maar éer 't zijn vaakrige oogjes gansch ontsluit,
Is het weer donker, en slechts droevig vloeit
Door 't sluimerend geblaêrte een zwakke klacht.

XLII

Geen tranen zullen op mijn graf-steê vallen,
Maar lachen onderdrukt-half, of zacht-luid,
En vele menschen zullen vuisten ballen
Tegen dit mensch, dat dán niets meer beduidt.

Zij zullen elkaar aanstoote' in zacht mallen
Om mij, arm mensch, die sprak zóo hooglijk-luid
In 't Leven Mijn, die leefde van geluid
Alleen, en van veel opstaan, na veel vallen.

O, 't Leven is ééne Melancholie
Van veel verlangen en veel krijgen, om weer
Te grijpen naar het aller-onverkrijgbaarst,

Hoog in de wolken zweemend, onbereikbaarst
Geluk. Geluk? O, Mensch, wat zijt gij dom weer:
Heel 't Leven is Eén reine Melodie.

XLIII

God, Die mijn Diepste ziel ziet, wees weldadig
Voor dit uw arm kind, dat maar steeds geslagen
Wordt door klein' menschjes en hun ijdelijk plagen...
O, God, mijn God, wees dees mijn ziel genadig!

Zie, 'k gaf mijn hart den menschen, 'k zei: verzadig
U aan mijn rooden bloed-stroom met stil knagen,
'k Kan alles, álles wat gij doet, verdragen,
Aandoen wilt mij, die was mij-zelf gestadig

Kastijdend hard, in innigst-diep verneëren
Mijns trotschen Zelfs, dat voor geen mensch wil buigen,
Daar DAT NIET KAN, wijl 'k U alleen vereeren
U, God, mijn God, vermog in vroom getuigen.

O, 'k weet zoo wel, zij zijn een Aardsche Luister,
Ik slechts een snikkend wicht in 't eenzaam duister.

XLIV.

IN MEMORIAM.

A. d. R - K.

Obiit 1873.

Vrouw grandioos, die waart me een wonder, heerlijk,
 In 't ver Verlêen, toen ik, nog maar een kindje,
 Te beven zat op 't flauwelijkste windje
 Van menschelijke kwaad- of goedheid, zeerlijk

Geplaagd door menschjes, die mij ruw, - mij, deerlijk,
 Diep-voelend kind, - behandelden, mij, kindje,
 O, doodlijk-eenzaam, al te arm, al te arm kindje,
 Dat toch zich zelf voelde in zich zelf zoo heerlijk.

O, sinds zoo lang reeds doode vrouw, die mij
 Hielpt in mijn klein ellendig-doodsch bestaantje,
 Vaak met een zak vol koekjes, dat ik blij

Afveegde 't allerlaatst-verkropte traantje,
 En dan ging vroolijk zingen in de huisgang,
 Door wat ik voelde...
 O, 't Leven is een Kruisgang!

XLV

Door één lief woordje zou zich laten winnen,
Door één gebaar of vriendlijke' oog-opslag,
Of door een luiden, open-heldren lach,
Na veel gevei's en zachtjes-aan zoet minnen,

Ik, die droef-wachtend op des Levens tinnen
Melodiëus zit klagend, naar den dag
Opstijgend gloriëus, van wat eens mag
Bevredigen mijn ziel on zachte zinnen.

Ach, nimmer heeft Een Wezen lief-gehad
Dit arme Zelf, dat maar gestaeg moest dwalen,
En blij was, als 't een goed'gen hand-druk had...
Maar tòch blijft Liefde's Aangezicht mij stralen
In 't donkere Toekomst'ge... Ai, laat het falen
Mij, die in *Mij-Zelf* heb den Grootsten Schat!

XLVI

Bladeren zijn als kinderen der boomen.

Die groeien zoo stil naast waar hun vader staat,
Wegende licht op de' ijdlen wind, die komen
Durft sterk-trotsch man, maar weer aarzelend gaat.

O, bladeren leven altijd in droomen,
Wetende niet hoe 't wreede Leven gaat:
Zachtelijkjes deinende in altijd schromen,
Vertrouwen zij toch, omdat de boom staat.

Al lieve bladeren zijn goede dingen,
Voelende zwijgende, in hun zacht-doorâerd,
Broos Zijn, des Levens geheimzinnig dringen.
Dat altijd verder stuwt, rustloos-bedaard.

Maar ook een blad kan, als de wind sterk vaart,
Klagende, o, o, melodieus uitzingen...!

XLVII oudejaars-avond.

I

De klok gaat slaan
Met droef misbaar.
Het jaar is vergaan...
Vaarwel, droef jaar!

Het jaar is vergaan, met zijn al te luide zangen
Van bittere spot-zucht en ingehouden hoon.
Het jaar is vergaan en ik lig gevangen,
Genepen door gloeiend-heete smarte-tangen...

Het jaar is vergaan,
Het jaar is vergaan,
Vergaan.

Dit moet het droefste jaar van gansch mijn leven heeten,
Het allerdiepst-bedroevende jaar,
Omdat ik werd van-een-gereten
In angstige krotten,

Omdat ik werd omvêr-gesmeten,
Waar ik was gezeten,
Van het toppunt mijner droomen tot bijna op de baar.

O, snerpend jaar van wieden,
O, wild, woest jaar van zieden,
O, jaar van ellende, o, jaar vol gevaar,
O, eindeloos, eindeloos, eindeloos jaar...

De klokken bommen nog somber door de lucht,
Mij, tranen-dronkene, na...
Waar ik, roerloos gestrekt-uit, klaag en zucht...
Het jaar klaagt mij na...
Na...

Ben ik dan niet een goed mensch geweest,
Was ik niet vroolijk en vierde ik niet feest,
Voor ellende onbevreesd,
Schoon... ô, zoo bedeesd,
Zoo bedeesd.

Was dan mijn diepste ziel niet vol muziek,
Hel-hooge muziek,

Een klaar kantiëk,
Dat ik dacht te maken eens tot een tempel van geluid,
Om mij heen, voor gevoel'ge, meêvoelende menschen,
Wat de menschen wenschen,
Een wonder-zoete buit.
Maar 't is nu alles uit... uit... uit...

Speelt nu geen vroolijken feest-deun meer...
Want alles doet mij zeer,
Want alles doet mij zeer...
Laat nu het lied der rouw weerklinken...
Ik voel mij zinken,
Komt er nieuw licht?
Strak staat mijn gezicht
Op de eeuwigheid gericht.

Klachten, versmoort U! en Hoop, o, vlied!
Menschen begrijpen mijn droefenis niet.

Vaarwel, droef jaar...
Ik staar...
Ik staar...

II

Ik deed verkeerd met ontvangen te worden
En gebaad daarna:
Want toen ik geboren was, morden
De horden,
En ik weende ze na.

Mijn jeugd is een tijd van schreien geweest
Onder dor geplaag,
Dat òm mij, staêg,
Ging als een wild, en naar roof zoekend beest,
Dat ik 's nachts wakker werd en uitbarstte bevreesd
In vaag geklaag,
Geklaag.

Mijn jongelings-tijd was een tijd van droomen
En mijmeren in hoop,
Of het geluk ook misschien mocht komen,
Eenmaal komen,
Op-eens uit der jaren dragen loop...

Maar nú ben ik een man, die álles heeft geleden
Wat een mensch lijden kan,
Die gezocht heeft en gemeden
En gevloekt en gebeden,
Een zwaar-beproefd man.

III

O, als mijn lichaam gelegd ter ruste
Zal zijn voor het laatst,
Omdat de goede dood mij zoo hartelijk kuste,
Mij, door mijn leven,
Mijn treurig leven,
Maar *niet* door dien zoeten doods-kus verbaasd...

Weent dan niet, menschen, o, weinigen, die wouden
Wel weenen om *mij*,
Om mij, den eenzame, mij, den koude,
Van al wat verheugde en al wat mij rouwde,
Vrij, vrij...

Laat mij liggen stil, als een mensch, die gedaan heeft,
Wat dit arm mensch kón.
En daarom in een ander en beter bestaan leeft.
O, laat op mijn lijk schijnen het licht der Zon.
De wonderklare Zon,
Mijn eens geliefde Zon,
De Zon.

XLVIII

Een trouw soldaat in 't leger van het Noodlot,
Sta ik en vecht met vasten greep der hand,
En schut en heel, of houw naar iedren kant,
Terwijl mijn lijf, schoon bang voor dood, met dood spot.

Ja, schoon mijn lichaam met bloed vol-spat, rood tot
Den navel, - tegen 't helsch geweld bestand,
Aêmechtig, en in de' allerlaatsten nood, God!
Sta ik en roep, in 't hart zelf aangerand:

Wat blijft gij allen toch op mij los-jakkeren
Met dreigend-snel bevel of gladden greep
Der tong, die wipt in dubiëuse bochten?

Heb ik dan nú zelfs niet genoeg gevochten,
En wacht nog me achterhoede's laatste sleep?...
Maar zege blijft toch steeds het loon der wakkeren!

XLIX

O, 'k heb muziek in mijn ziel wel voor honderd
Feestelijke optochten gaand door de straten
Langs buigende lijne' op wiselende maten
Van 't aangehouden orkest, dat opdondert

Even, weer zacht dan glijdt neêr in gelaten
Wiegeling der tonen, dat elk verwonderd,
Hoe de atmosfeer zoo op eenmaal versombert,
Gaat zachten staps voort en houdt op met praten.

Maar wàt gaat menschen muziek aan, die speelt,
Door 't grenzenloos ruim, hierbinnen, tierlierend...
Muziek onmuzikalen snel verveelt.

Wee, wee, wie een eeuwigen feestdag vierend
Voor zich maar alleen, niet zwoegt of krakeelt,
Dringend niet òp in der mensch-wereld zwieren...!

L **Een tegenstelling.**

I

Ik ben een vogeltje, dat piept,
 Omdat het is geboren,
 En vluglijkjes weg van een takje, dat zwiept,
 Weer vliegt ver-heen, 'wijl 't ijlinkjes laat hooren
 Een toontje, fel-geboord door de nauw-bewogen lucht...
 O, o, wat een kluchtig, gelukkig gerucht,
 Door de kalme lucht,
 Is zoo'n vogeltje dat vlucht
 En nog even wat laat hooren.

II

Ik ben gestorven in 't late jaar:
 Ziet, hoe die traag-bewogen schaar
 Daar aan komt tijgen...
 De dorre blaadren op mijne baar
 Nog aarzlend zijgen...
 De winden zwijgen...
 Ik ben gestorven: 't is laat in 't jaar.

LI

Moeder, mijn moeder, laten we elkaer omarmen,
Ik, mijn hoofd bergende aan uw trouwe borst,
Ik, klagend kindje, klagend, wijl 't niet dorst
Eer nú te vragen needrig om erbarmen

Voor mijn arm Zijn, zooals ik ben, ontfermen
Vragend bijzonder voor mijn staegen dorst
Naar aardsch geluk voor mijn klein Zelf, dat vorscht,
Duldend, naar 's levens Wezen, in week kermen.

O, Moeder, mijne lieve moeder, gij,
Die mij verscheent, het hoofd terzijde wendend,
In doods-droef staren, aan den kant van 't Y...

Het was een droom, o, ja, maar droomen zendend
Is steeds 't Onzichtbare, de Macht die mij
Heerlijk omhoog hief, mijn mistrouwen schendend.

LII

Hoog uit de lucht de witte Winter nadert,
Op grauwe wolken ploft der voeten val;
Wijl vroege herfst-wind door de blaadren radert,
Ze stevig schuddend, hoor 'k zijn kuchen al.

O, de wind-stooten, zachtjes-aan vergaderd,
In samen-horlingen van overal,
Gaan als een doffe roffel door 't gebladert
En 't mystisch ruischen van een geesten-bal.

Kom, Winter, kom, en dek dees lage streken,
Na 't welken van 't kortstondig zomerschoon:
Sprei, Grijsze, gij, na 't gloed- en kleur-verbleeken,

De staatge pracht van wijde sneeuw ten toon,
In lijnen streng, die soms geruischloos breken...
Kom dan, wij willen wel, ook Gij zijt schoon!

LIII

Slagen dreunen òp in klatrende zwaarte:

Is het de zomer, die niet heen wil gaan,
Die overdag nog scheen in volle klaarte,
En, nu 't avondt, zich de zijden gaat slaan, -

O! mokers breed op metalen gevaarte, -

Of soms de zon, op 't hooren, in haar baan
Weer om zou keeren, om 't kil eind van 't jaar te
Maken tot een eindloos-lichtend bestaan?

Maar 't ál om niet: de donder rommelt stadig

Verder in slaagjes, die zich vaak herhalen,
Al zwak en zwakker, tot niets blijft dan stilt'.

Alleen de wind strijkt ritslend door het bladig

Gewarrel langs mijn ramen: kletsend dalen
De tranen, die 't verslagen noodweer spilt.

LIV

Onder de zware nacht-lucht, de oehoe klagend
 Sneed, een felle schicht, door 's wind's vaag gedruisch,
 En wekte plots, die naar het wáárom vragend,
 Bij zachten licht-schijn in de kamer-kluis,

Mijmerend zat, zoodat ik, haast vertsagend
 Om raadslen, me opstiet, wils-sterk onder 't kruis
 Des denkens, en, ál kommer van mij vagend,
 Naar buiten trad in 't wind- en blad-geruisch.

't Gouden lantaarn-licht blikkert achter 't groen,
 Waar 't week-bleek schijnsel van mijn lampopglimmert, -
 't Geblaerte wordt geslagen als met roên,

Wijl tak in staegen wind-dans op tak timmert...
 O, wie daar kon verklaren, wat zoo laat
 Die stem daar lispt, die door de blaêren gaat...

LV

O, aldoor waait de wind maar over de aarde,
Daarbuiten. 'k Zit hier bij de kalme vlam
Der lamp en vraag mij: hoe dit leven kwam,
Waarom ons allen toch een moeder baarde?

Waarom? waarom? O, zoo daar één 't verklaarde,
O, zoo één wezen mij den blinddoek nam
Van mijne ziel, en ik 't geheim vernam...!
De wind waait zonder ophoûn door de gaarde.

Te leven, leven, aldoor maar, hoe wonderlijk!
En gansch niet weten, wáárom man bestaat
Even, en dan in 't graf ligt, elk afzonderlijk,

Koud-stil, na 't werk van denken en van daad.
Wie zegt iets, wie? Geheimnis ondoorgrondelijk
Blijft heel dit leven, dat geen sterfling raadt.

LVI

God is geen koning, op een troon aan 't pralen,
Met, rond hem, englenstoeten, wijd-uit zwierend,
Die, diep door gouden lof-trompetten gierend,
Eén enkel ding steeds aan elkaar herhalen, -

Daarna, bij hellen klink-slag van cymbalen,
Ten rei geschaard, in de'aether feesten vierend,
Terwijl Zijn hand, des hemels dans bestierend,
Het Al regeert tot de aller-verste palen.

God is in eenvoud van spontane woorden,
In zelfgenoegzame muziek-accorden,
In 't hart, dat in zichzelf zijn glorie vindt.

God is in zonneschijn en mededoogen,
In klare' azuurglans van onwetende oogen,
In 't luid-uit lachen van het schuldloos kind.

LVII Revolutie.

I

Wat wil dat volk, dat opdringt door de straten,
Omhoog-ziend gierig naar der ramen glans?
Daarbinnen schuiflen voeten aan den dans,
Op val en rijzing van de vlugge maten.

Daarbuiten staan ze, en voelen zich wel mans
Om meê te doen, ondanks 't gebrek. Zij praten
Heel druk met breed gebaar. Waar is de kans,
Dat *zij* zoo kunnen juublen eens? Zij haten.

Weest welberaên. Zij komen binnen-schuiven,
En slaan 't omvèr. Welaan, 't gevaar is groot:
Houdt op met dobblen, dartlen, zwelgen, fuiven,

Maakt dat zij leven kunnen zonder nood,
En 't woest gewoel zal in een wenk verstuiven...
Zoo niet, dan wacht ons een ellendge dood.

II

Wat wil het volk? Als gij, 't leven genieten?

Neen, 't wil voor zwaar gedreven arbeid brood.
Als dát is, blijven hún ook de verdrieten,
Als òns, van ziekte en tegenspoed en dood.

Ons allen toont het leven slechts verschieten

Van heil, dat wen 't genaakt, niets is dan nood, -
Mysterie, dat, met warreling van sprieten,
Ons aangrijpt, maar zijn wezen nooit legt bloot.

Waarom 't hun dan ellendiger te maken,

Dan 't leven elk mensch uit zichzelf reeds is,
't Leven, die roezemoes van kleine zaken,

Die opkomt uit, weer eindt in duisternis?

Waarom 't dan niet elkaèr zóó licht te maken,
Als maar voor menschen menschen mogelijk is?

III

O, tijd, die komt! De volkeren krioelen,
 Met om hun lendenen der macht'gen band:
 Zij gaan gedwee, alleen, als hij wat spant,
 Beginnen ze ijlings in 't gareel te woelen.

Wie is 't, die zegt, met waarlijk-vroom bedoelen:
 Ik zal u leiden in 't beloofde land?
 O, tijd, die komt, als állen zullen voelen,
 Dat leven goed-zijn te met hoog verstand.

Als allen zullen voelen, dat te leven
 Een raadsel is, door niemand nog verklaard,
 Maar dat slechts door zijn edelst Zelf te geven

Het grootst geluk voor allen wordt vergaard...
 Dán komt slechts, als wij allen daarnaar streven,
 't Rijk van den god-gelijken mensch op aard.

LVIII

Uw ziel is als de dag, wiens heldre luister
Zich van het duister wendt en stilte vliedt:
De mijne is als de nacht zoo stil en duister,
Die naar den dag met droeve blikken ziet.

O, hoor dien klaren dag! is 't niet als ruischt er
Het eeuwig-durende geluid van lied
En lichte levensblijheid, dat vergruisd er
In harmonieën wordt mijn staeg verdriet?

O, heb mij lief, maar zonder smart, en denk
Somtijds aan mij, zooals ge een klein geschenk
Met vochtige oogen opneemt, zonder morren,

Van eens geliefde handen, veel-gekust,
Maar die nu lang reeds, in gevouwen rust,
Roerloos in 't donker onder de aard verdorren.

LIX

O, komt daar nooit, als gij, terneer-gelegen
Op 't donzen leger, van 't verleden droomt,
Een stil gelaat met zachten blik u tegen,
Dat klagen wou, maar om 't verwijten schroomt?

Zie, hoe dat oog zijn tranen-storm betoomt,
Zie, hoe die lippen in gebed bewegen,
En, schoon het bloed er als een vloedgolf stroomt,
Het eenge, wat zij murmlen, is: een zegen...

O, sla dan 't oog niet neer: de tijd schrijdt voort, -
Eens zal het bloed verbleekt zijn in die wangen,
De glans dier oogen door den dood verdoofd...

En op een strenge zerk staat slechts dit woord:
Hij leefde in leed en lied en sterk verlangen,
Hij stierf, maar heeft ten einde toe geloofd...

LX

De donkre duiventoren vóór de maan, -
 Die, tusschen 't spichtig stammentroepje guldend,
 Langs de avondlucht kruipt in bedachtzaam gaan,
 Spraakloos haar ongeweten lijden duldend, -

Blijft spokig als druïden-tempel staan
 En heft, 't uitslingrend in den nacht, zijn krullend
 Kanteelgekartel, torschend vaan bij vaan,
 Dat vreemd droomt, 't zwerk met hieroglyphen vullend.

O, Nacht, zoo rijst gij weder dan met rasse
 Opzwaatling over 't landschap, en ik weet,
 Dat niemand uw beteknisvol geheim

(Ligt niet al zieleleven thans in zwijm?)
 Ooit raadt. O, zeg: is 't mijmering? is 't leed?
 't Al is zoo stil: vèr-weg de honden bassen.

LXI

O, hoofd van Christus, dat daar, neêrgebogen
Over dees wereld, als een smee'ling hangt,
Wijl 't eeuw'ge weten onzer smarten bangt
Gelaten in Uw eind'loos-droevige oogen!

Wat baten oogen, tot U opgetogen?
Wat baten handen, om Uw knie geprangd?
Wat baat het, of ons sterflijk hart verlangt
Naar 't koest'rend dalen van Uw mededoogen?

Onder ellende's druk en troost'loos klagen,
Uit 't diepst der menschenziel omhoog gedragen,
Zwijgt Ge in Uw weedom steeds, en staart, en lijdt...

En wijl Gij, als 't Heelal, onsterflijk zijt,
Blijft Ge, als ten tweedenmale aan 't kruis geslagen,
Nú, hoop'loos, hangen tot in eeuwigheid!...

LXII

Muziek is 't gejubel der Schoonheid om eigen
Ondelgbare pracht on hoog-heerlijke waarde,
En strijkt er die storm van geluids-macht langs de aarde,
Moeten al menschenmonden zeer vroomlijk zwijgen,

Wijl harten zoet mijmren, wijl hoofden zacht nijgen,
Wijl oogen, die doodstil als bloemekens staarden,
Diep smeeken gedweeljk, of nooit meer bedaarde
Die vlood van verrukking, die zoo hoog kwam stijgen...

Mocht ik in zwierende melodieën baden,
Als in een breed en klaar-blank meer, 'n kristallijnen!

En komt dan, op log-looden voeten, de spade
Dood, om te sussen mijn laatste levenspijnen,

Zoo moog 'k op úw adem, Muziek! als een wade
Wijdlijk zich breidend-uit van nevel, verdwijnen!

LXIII

Alles, wat wit is en bloemen, heeft een wijding
Van ik weet niet wat voor teëre onaantastbaarheid:
Bloemen wit, ja, is zoo'n vreemde verblijding,
Zelfs wat als schromend zich even in 't gras daar spreidt...
't Ligt als in vlekkeloos-pure verbeiding
Van: 't Leven is zwaar: och, waar' ik dien last maar kwijt' ...

Laten wij allen dan als witte bloemen wezen
Op deze wereld, waar zoo véel wordt gedwaald,
Wachtend den wagen, die, zoo kort na dezen,
Ons toch weer allen naar het Niet-zijn haalt,
Zoodat ieder weer in de eeuwigheid daalt,
Wit als hij kwam uit zijn moeder gerezen.

LXIV

Is dan dit leven, waar we allen op wielen,
Als ranke scheepjes op een woeste zee,
Niets dan begoochling, en de eenige reê
Op 't laatst de dood voor de ontredderde kielen?

Lijven zijn wij, maar hebben wij ook zielen,
Of is alles schijn maar, wat langs ons gleê,
En gaat er geen heuchnis dier dingen meê,
Als wij ten slotte weêr in de' Afgrond vielen?

Den Afgrond des Doods, wie peilt hem? Onnoodig, -
Als toch daarachter niets meer schuilt dan 't Niet!
Waarlijk, dat maakt àl gepeins overbodig...!
Maar heerlijk blijft steeds toch de Liefde en 't Lied!

Houdt dan maar over 't Mysterie den mond dicht...
Doen we als de vliegen, die dartlen in 't zonlicht...!

LXV

Al zou het waar zijn, wat ik zei, toch willen
Wij trouw volharden, tot ons stervens-uur,
Om, boordevol inwendig loutrings-vuur,
Dat uit ons-zelf op-vlamt, te gaan met stillen,

Gestaadgen voetstap, maar met heerlijk trillen
Van ons fijnst ziels-zijn, ôpwaarts naar het puur,
Hoog-glanzend Gods-rijk, hoe wij ook door 't guur
Gezwier van 's levens koude winden rillen...!

Dât is toch 't schoonste, en... mocht het ijdel blijken,
Wat zou 't? Niet ijdel is het, om in 't kil,
Oneindig Niets de hand naar 't Zijn te reiken,
Schoon dât niet zijn zou... Want die heil'ge Wil
Zal ons op onze borst als wijding prijken
Tot held, die, schoon vergeefs, toch groot-sterk strijden wil.

LXVI

Liedren als klinkende luiten beloofde ik,
Liedren als vleiende windekens zoet,
Liedren zoo lieflijk en luchtig, als loofde ik
't Liefste van alles wat ooit lieven doet.

Liedren, op 't droevigst van alles, ontroofde ik
Ook aan den kolk van mijn lijdend gemoed,
Liedren tot rhythmische klachten verdoofde ik,
Liedren zoo smartlijk als Gods druppel bloed...

't Lied is mij alles: op liederen zweef ik,
Daar ieder lied als een wiekslagje luidt...
Liedren zijn vogeltjes, liederen dreef ik

Als een gevleugelde schaar voor mij uit...
Op liederen wiegend, in liedren leef ik,
Totdat de doodshand mij de oogen zacht sluit.

LXVII

O, kinderachtig sterk-zijn is de klip,
Waarop veel zoekers wild naar de echte landen
Des waren levens op het laatste stranden,
Wanneer zij, zwervers met hun eenzaam schip,

Met turend oog en neergetrokken lip,
De woeste zeeën over, voeten, handen
En geest ten slotte steken als in banden,
Zich kalm-weg bergend op die steile stip,

Die uit de zee omhoog steekt, naakt onkillig,
Waar zij dan toeven tot hun laatste grijsheid,
Aan 's Levens lieve warmte gansch ontwend...!

O, mensen! 'k vraag u: weest wat meer goed-willig...
't Leven bestaat in sterkte niet, - in wijsheid,
Die menselijk goed-zijn als haar kind erkent!

LXVIII

Wanneer de al-eerste ster, in eenzaam stralen,
Opblinkt aan 't langzaam-donkrend blauw der luchten,
Terwijl al verder naar de kim gaan vluchten
De laatste rozingen na 't zonedalen,

Dat nog der ruimte wijden rand doet stralen
Met gloènden strook, maar vèr-weg de geduchte
Nacht nadert met haar sluiers en een zuchten
Van wind, gelijkend op diep ademhalen...

Dan voel 'k mij eenzaam, wen ik mijmrend staar
Naar 't sluimrend lucht-ruim on zijn droomenstoeten,
Als heldre starren rijzend, de een na de aêr...

En 'k denk: Wel is dees wereld wonderbaar!
Maar waarom kan niet één dier starren groeten
Met flonker-opslag me, als een blik van Háár?

LXIX

Angstige ziel, na, des lichaams verscheiden,
Rumoert daar buiten wild-boldrend de wind,
Zoekend, in ontvetting, naar alle zijden,
Of zij ook hier of daar een schuilplaats vindt...!

Wie helpt er? wie redt? Hoor, hoe, heel den wijden
Lucht-ontrek over, zich uitbreidt gezwind
't Klagelijk geluid van haar eindloos lijden,
Dof-droef gehuil van een wild, hooploos kind...!

O, zouden de zielen állen zoo klagen,
Als eens dit leven opdwarrelde als rook?
En, tot aan het einde der laatste dagen,
Zwervend in staege verlatenheid vragen:
Is dit dan hemel en helle-pijn óok...?
Waarom de dood mij de oogen dan wel look?

LXX

Ik ben de Zoeker naar het Nooit-Behaalde,
 Ik ben de Strever naar het Ware Zijn,
 Ik ben de dronkene van 's Levens Wijn,
 Die wonderlijk-krachtig mijn spieren staalde,

Wen ik, als onverschrokken duiker, daalde
 Tot in de krochten van het Diepste Zijn,
 Waar ik dan uit mee-bracht een luttel grein
 Waarheid, die, klaar gelijk juweelen, straalde:

Laat mij dan maar in mijn vreemd-lijkend Zijn,
 Droevige om 't Zijnde en als edelsteen rein,
 Want, schoon mijn geest somtijds in 't zoeken faalde,
 En op verlokkende zij-wegen dwaalde,
 Zou toch *mijn* strijd niet de allerschoonste zijn,
 Daar ik staêg, worstlend verschopte allen Schijn?

LXXI

O, raak 't niet aan: o, 't eindloos-fijne en teëre,
 Dat ligt als wonder van gevoeligheid
 In dit broos bloempje, dat haar blaadjes breidt
 En naar het zonlicht haar gelaat wil keeren...!

Wil zacht en liefdriek voor haar zijn, een veëren
 Donsje, dat wuivend lange haar wangen glijdt...
 Zet haar in t licht, opdat de zuiverheid
 Van haar blank ziele-zijn zich nimmer dere

Aan donkren wind des levens, die daar jaagt...!
 Hoor! hoe zij lachen kan: haar lachen draagt
 Het zoetst beloven voor de toekomst mede
 Van zacht geluk en innerlijken vrede...

O! ieder mijner wenschen zij een bede
 Om schoon geluk voor háár, die lachend vraagt...!

LXXII.

Laat allen van mij weg-gaan, want ik treed
Mijn Liefste tegen, die met zachte schreden,
Omstuwd door teêre en gratie-volle beden,
Wier dartel zwieren om Haar hoofd zich breedt,

Aanzweven komt, om me al haar heimlijk leed,
Al wat zij heeft gedroomd of stil gestreden,
Al wat zij heeft gehoopt of schuw gemeden,
Te fluistren zachtjes aan mijn hoofd, dat weet...

En 'k zal mijn sterkende gedachten breiden,
Alsof er vleugelen der Liefde gaan
Over de lokken, die al glanzend glijden,
Liggend zoo rustig, waar mijn schoudren staan...

Maar 't allerliefste, wat ik weet te zeggen,
Zal ik als bloemen in haar handjes leggen...!

LXXIII

Voor C.W.H. Verster.

Trotsch zinnebeeld van gloeiend-ondergrondsche,
 Dat ligt verscholen in al menschegeesten,
 Zelfs voor henzelf onvoelbaar bij de meesten,
 Tenzij 't er somtijds uitslaat in een hondsche

Dondring van wilskracht, tot de wil weer bond ze
 Terneder in voort-woekren... 't Gloên der feesten,
 Bewegingloos versteenend... alles leest men
 In 't branden van dat purper..! *Uw* hand wond ze,

Tezamen met wat andren, als een blijk
 Mysteriëus, dat overal staêg dreigend
 Staat Onheil, als een nachtljik spooksel zwijgend,
 Onwendbaar, schoon men smeekende armen reik'...

Dank voor die bloem dus! O, 't wil tòch mij lijken,
 Dat, als men sterk blijft, spooksels gaan bezwijken...

LXXIV

O, Lief! ik wil heel stil en innig zijn,
Schoon ook de hartstocht met fier-krachtge slagen
Komt, mijne ziel uit, in mijn bloed geslagen,
En op en neêr-golft daar in breed gedein...!

Want Gij ontnemt mij alle levenspijn
En 'k voel mij, wijl mijn polsen heftig jagen,
Gelijk een zaalge God, omhoog-gedragen
Met U, die hoog-sterk mijn Godin wilt zijn...!

O, 'k wou U nemen in mijn arm, zoo zacht,
U aanzien lang met klare en opene oogen,
En geven U, terwijl Gij heel stil lacht,
Mijn ziel, in tonen uit mijn mond gevlogen...

Totdat Gij, in bedwelming vreemd en teêr,
Mij aan U druktet, niets verlangend meer...

LXXV

Uw ziel, Lief, is een diep-brede oceaan,
Waarover wijd de wisselende glanzen
Van licht en schaduw als zee-droomen dansen,
En in wier diepten recht-op-teigrend staan,
Terwijl de baren om den kop heenslaan,
Veel donkre rotsen, waar in 't spel der kansen
Van storm en onweêr, stijgend aan de transen,
Reeds menig dierbaar droombeeld is vergaan.

Maar, Lief! bedenk, dat ik nu eeuwig ben
Een nieuwe hemel, diep-klaar-blauw zich breidend,
Over Uw aanschijn, door de storm-jacht lijdend...

O, Lief, geloof, dat ik mijzelf ken,
En voor U zijn zal, U gestaêg verblijdend,
Een eindelooze bron van wonderen...

LXXVI

Zacht kust mijn mond u, tot daar opwaarts wuiven
De teedre denkingen van ùw lief hoofd,
Die droomend zoet van wat mijn ziel belooft,
Gelijk een zachte stoet van witte duiven,
Met breede zwiering om uw slapen stuiven.
O, 't zal u worden, of daar henen-schoof 't
Wolkfloers, waarachter eeuwig onverdoofd
De sterren langs de wijde heemlen schuiven.

Zie naar die sterren, Lief! zij zijn de rij
Van mijn u eeuwig-lievende gedachten,
Die stralen klaar, in diep verrukken blij.

O, blanke vlucht! O, gloënde sterreprachten!
Gij ziet elkander aan in stille nachten
En wordt als één in weelge mijmerij...!

LXXVII.**Paschen der vreugde.****I**

Is dan de lucht niet heerlijk-blauw? Is 't klare
Water niet glanzend in 't gestraal dar zon?
Is dan niet elk ding hier op aarde een bron
Van diepe weelde voor wie vroomlijk staren,

Alsof onze oogen die van englen waren,
Naar 's werelds schoonheid, die zich wijd-uit spon
Overall heen tot aan den horizon?
Ja, 't leven ware schoon, zoo niet, met zwaren

Nevel, der menschenziel ellende streek
Langs al wat groeit en bloeit en blinkt, of, bleek,
De dood slechts loerde daar, met duivelsch grijnzen...!

Menschen! aanhoort uw eenig-waar gewin!
Hoort! Christus' sage heeft een diepen zin:
Voor lach van liefde moest de Dood zelfs deinken...!

II

Ja, Christus moest de God der Vreugde heeten!
Was Hij de Vreugde niet, die álles droeg,
Wijl in zijn Binnenste harmonisch loech
Het eeuwig-vroolijke, hoog-heil'ge Weten,

Dat, boven Zijner Jongren angstge kreten,
Als een ziels-glorie op Zijn aanschijn sloeg,
Een vreugd des vredes, waar vergeefs om vroeg
Zijn vijand stout, door zelf-verwijt gespleten,

Toen hij dat doods-bleek hoofd, met zachten lach
En half-gesloten oog vol vreugde-weelde,
Omhoog aan 't harde kruishout hangen zag...?

Ja, toen de doods-lach om die lippen speelde,
Wist elk, die opzag naar die foltring steil,
Dat Hij geen God van smart was, maar van heil...!

III

Neen, Dood was geen verwinnaar!... in stil juichen
 Sloot wel God's mond zich voor een oogwenk toe,
 Ging wel dat hoofd, van 't langzaam sterven moê,
 Zich naar den grond, als 't hoofd eens dooden, buigen,

Wijl druppels bloed, en zweet ook, langs de ruige
 Lokken en baard terneder-vielen... hoe?
 Ach! door de schrijningen van kroon en roê...!
 Maar ieder, die daar stond, kon klaar getuigen,

Dat, in een glorie eindloos-lumineus,
 Gods Zijn-zelf opvloog naar die lichte streken,
 Waar Hij zou heerschen als de Mensch-God heusch!

Christus, de God, voor wien àl smarten weken,
 De Vreugde-Christus slechts is God gebleken,
 En buiten dézen Christus blijft géén keus...!

LXXVIII.

O, de rhythmus, rhythmus des winds zwiert zwaar...
 Alsof een volk, een angstig volk van zielen,
 Op-één zich stuwend, licht de luchte hielen
 Voor een ontzettend, onbekend gevaar...!

Is daar iets? hoor ik iets? schuilt hier of daar, -
 Wervlend door elkaêr, 'n onontwarbaar krielen,
 Rijdend door de lucht op onzichtbre wielen
 Plots weêr, - een schimmen-heir, met wild misbaar?

Maar kus 'k U zacht op de oogleên dan, ras weet ik,
 Dat niets mij deren kan, zoolang gedwee
 Ons beider zielen samen-gaan in weelde,

Waar telkens muzikaal de keel van kweelde!
 O, door het raadsel van het leven leed ik,
 Maar Gij lost alles op in liefde en vreê...!

LXXIX.

Met fronsend voorhoofd boven witte frontjes,
Staan wij, als deftige aanbidders van den Schijn,
Voor 't kieuren-bont en rijk-geplooid gordijn
Des levens, nooit nog opgehaald; de mondjes

Babblen veel-stemmig in geleerde rondjes
En reeknen naarstig alles uit: geen lijn,
Die 't oog ontgaat, dat tuurt; o, t sluit haar-fijn,...
Zelfs wordt àl stof gewogen tot op pondjes.

Zoo ploetren wij en cijfren ijvrig na
Ook 't allerfijnste van die schijn-figuren,
Die 't Ware Zijn grootmachtiglijk ommuren, -
Maar doen met de eeuwigheên, o, schande en scha!
Die des Schijns wanden voor ons oog bewaren,
Gemakshalve, och! of 't hersenschimmen waren!

LXXX.

Mijn heele leven naar de zuiver-hooge
 Menschlijke schoonheid van een mensch versmachtte ik...
 Door neder-vaarten in mijn Ziel-zelf trachtte ik
 Omhoog te roepen, wat daar weg-school... De oogen

Weenden als wellen, wen, terneêr-gebogen
 Over die diepte, ik broedde als God zelf, dacht ik...
 Ach! van verbeeldingen der ziel verwachtte ik,
 Wat toch geen menschen-scheppingen vermogen!

Zoo rustte ik, hooploos... Maar, klaar opgestegen,
 Plots, als met bliksem-slag uit heldre luchten,
 Verreest Ge, en 'k lag diep voor U neêr-gezeggen
 Terzelfder stond... O, die met mij woudt vluchten
 Naar 't rijk dee heils, langs 't stormend vlak der baren,
 Gij zijt, verwerkelijkt, de Droom-van-jaren!

LXXXI.

O, hoe dat kopje, met een glimlach, helde
 Zoo half vooruit op 't opene perron...
 't Leek een viooltje in bloei, - op 't donkre fond
 Des spoortreins, die dan plots weêr verder-snelde, -

Zóó innig-zacht, maar sterk... O, wat toen welde
 Geweldig òp in mij, wist ik een bron
 Te zijn van weelde zonder eind, een zon
 Van zaligheid ondoofbaar... Jâ, vertelde

De glans dier oogen tusschen 't kruivend haar
 Niet van geloof en innig-zoet vertrouwen,
 Dat u dees stap niet zou, niet kòn berouwen,
 Schoon gij u moedig heengaaft aan 't gevaar,
 Om, door mijn liefdevollen arm omvangen,
 Mijn stem te hooren, zwaar van diep verlangen...?

LXXXII.

O, onvergeetlijk-heerlijk was de stonde,
Toen twee, door 't Lot op ééne kust gespoelden
Uit 's levens zee, in plotsen aandrang voelden,
Dat zij van nù aan niet meer scheiden konden...

Mijn hand stil beefde, toen ze uw ongeschonden
Schoonheid aanraakte voor het eerst... en 'k woelde,
Nauw wetend, dat zij teederheid bedoelden,
Met vingren door uw lokken-val, gewonden,

In onbewuste zielszucht, - donkre vloeiing
Van koele weelde, - om mijner handen gloeiing...
Want toen mijn stem, omsluierd door emotie,
Ging tot u uit, als deemoedsvolle accoorden,
Zag 'k u, met zacht-toestemmende devotie,
Een Heilge-in-hopen, knikken zonder woorden...

LXXXIII.

Het oude jaar gaat, zwaar van regenvlagen
En windestooten, ongerust ter rust...
Het moet, in droeven stoet, al leed en lust,
Waar 't eens zoo vol van was, ten grave dragen...

Maar de oogen, die mijn ziel in 't zien vlug kust,
Uw oogen, zie ik hoopvol opgeslagen,
En stralend gaat de klare zon daar dagen,
Zendend haar licht-vloed naar der Toekomst kust...

Want 's menschen leven lijkt een breede zee,
Waar wij, wijd-hoog staan vaak de golven, zwalken...
En de oogen, scherp maar schuw, als die van valken,
Speuren, verbeidend, naar de verre reê,
Of wij, de beurtlings-stillen, beurtlings-schalken,
Daar eens ons wiegen in een heilgen vreê...

LXXXIV.

Ligt gij zoo lang-uit op uw stoel, mijn blonde,
 Donkere blonde met vage, ephemere
 Trilling der trekken op uw trotschlijk-teêre
 Wezen dat, rose lelie, zacht-gewonden

In 't om uw voorhoofd en uw wang geronde
 Weemlen der lokken, lijkt een eeuwig te eeren
 Mysterie van genâ, waarnaar 'k mij keere...
 Ligt gij zoo lang-uit daar, mijn rood-gemonde?

Ligt gij zoo? O, lig zoo..! De vleuglen hoor ik
 Rondom u kleppen van de onzichtbre droomen,
 U met mysterievollen lust verrukkend..!

O, zalig zal het zijn, als 'k straks, u drukkend
 Aan mijne borst, hoor vragen u met schromen,
 Terwijl ge uw oogen lief opslaat: 'Bekoor ik?'

LXXXV.

Uw leden, lieflijk-slank als wolken-lijnen,
Wen zacht, op 't blauwe meer der wester-luchten,
De wijde, donzen visioenen deinen,
Die weer geleidelijk voor nieuwe vluchten, -

Uw hoofd, die blank-en-rose bloem, waar zuchten
Als winde-wuivingen-vol-weemoed schijnen,
Maar waar de lach ook klinkt, wen voor genuchten
Van hart-en-goest uw droomrigheên verdwijnen...

Ja, alles wat gij, met uw gratie, doet,
En alles, wat gij zijt, in schoon verschijnen,
Is, als àl wisslen der Natuur, óók goed,
En doet mijn liefde rijzen, Eenig-mijne!

O, wen ge op-éénmaal, door den dood, verdweent,
Ging 'k meê, met ú, ook in den dood, vereend!

LXXXVI.

Wat lees 'k toch in Uw oogen, als ik, kijkend
Diep-in, een zweemsel daar vervlotten zie?
Ik wil begrijpen, maar, geleidlijk wijkend,
Verdoft het dan, als ijdele fantasie...

Toch wil ik, tòch... Ik strek mijn ziel, sterk-reikend
Uit de oogen strak, met magische energie...
'k Zie 't weer, een klank in kleur, heel vèr gelijkend
Geweten maar vergeten melodie...!

O, Lief! ik voel 't: 't is onze samenstemming
Van vroeger, in een vroeger-eeuwsch bestaan...
Toen wij reeds lagen in een vaste omklemming,
Elkaër, als thans weer, strenglijk toegedaan...

Wij waren saam reeds in het grijs Verleden,
Blij-één van Wezen toen, gelijk ook Heden!

LXXXVII.

Komt gij daar eindelijk kijken, gouden Zon?
O, blijf ook zóó, met breede glorie, stralen
Op mijn arm Wezen, dat in nacht verdwalen
Ging, o! zoo lang, en zocht, of 't vinden kon,

In 't vage woud des Levens, de eenge bron...
En daarom ging 'k veel melodieuze malen,
Als vogels doen, dezelfde klacht herhalen:
Niet, dat 'k iets minde... neen, dat 'k minnen kón...

Maar nú... Lijk 't zonlicht op die wijde weide
Plots gloeit ver-uit en alles vroolijk blaakt,...

De vogels zingen weer als of daar reide
Een koor van kelen, nu de Vorst genaakt...

Zóo werd mijn donkre ziel ook eindloos-blijde,
Door úw Groot Hart tot zingend Licht gemaakt.

LXXXVIII

Als een devote bidder, die, met beven,
Houdt, op de vlak-gespreide rechterhand,
Zijn hart, dat diep-in gloënd van passie brandt,
Als offer van zichzelf, omhoog-geheven

Naar godlijke Verschijning, die hij zweven
Ziet in de verte, omgeven door een rand
Van glorieënde cherubs, naar ál kant
Bazuinend, wijl ze omhoog ten hemel streven...

Zoo lig ook ik, Lief! knielend voor Uw beeld,
Dat mij geen mensch meer lijkt, maar een Genade,
Mij door een verre Heils-macht toebedeeld...

En, zooals eens mijn kinder-lippen baden
Tot de' Onbekende, die in 't mensch-brein speelt,
Bid 'k thans tot U, die kunt mijn ziel verzaden.

LXXXIX.

Ik heb geleefd, een eeuw-of-wat geleden,
 Vóórdat men gas-lantaarns of tram-way's had
 In een oer-oude, stille Duitse stad,
 Waar steeds al menschen vroom-bedaardjes treden,

Zooals hun vaders, en die vaders, deden,
 'Of elk mensch, langzaam, met de voeten, mat
 't Eng, tusschen kleur'ge huizen draaiend, pad,
 Dat soms zich tot een pleintje gaat verbreedden...

Daar leefde ik onder de andren, stil... ach! ik,
 Die mijn diepst Zelf toen was, die fijn doorvoelde
 't Handschrift met teêr-getrokken miniatuur,

En vaak ook zond ik een getroosten blik
 Naar wat, daar ver, op hooger streken doelde:
 Der kathedraal trotsch-bogige structuur...

XC

De nacht rijst reuzig uit de weide omhoog:
 Zij dekt, met donker hoofd en uitgespreide
 Handen aan strekkende armen, heel het wijde
 Gewelf des hemels, wijl 't gewaad haar vloog,

Bij 't opwaarts-steevnen, in een breeden boog
 Langs alle blauwte, de eindloos-uitgebreide...
 Zóó Gij, die mijn Heelal zijt... 'k Zag U lijden,
 Meende ik zoo vaak, wijl donkre schauw betoog

Uw klaar gelaat, dat zich deemoedig bukte,
 Alsof een nacht van eeuwig leed u drukte...
 Maar, zooals Moeder Nacht 't nieuw Dag-kind draagt,

Zoo is ook elke van Uw sombere uren
 Een donkre wordings-stonde, wijl, in puren
 Goud-glans, een nieuwe schoonheid stralend daagt!

XCI

Bestaat de ziel en is ons menselijk denken
En voelen dus wat méer dan schuim der zee,
Dan smee ik U, o, Machten, die kunt schenken
Iets zachters in het wisslende aardsche wee:

‘Bewaar mijn Lieve, dat zij mooi-gedwee,
Maar innerlijk breed-fier, door 't kleine krenken
Der menschjes heenzweve in een hoogen vreê:
Haar hart sla rustig in een stil gedenken,

Dat nog haar naam op aard naast *mijn* naam staat,
Terwijl wij ginds, als twee vereende schimmen
Elkander aanzien met een blij gelaat’...

Doch zinkt, met 's levens Zon, ook 't Zelf ter kimme,
Dan zullen we, op der baren duister klimmen,
Zingen, totdat de vloed ook óns verslaat...

XCII

't **M**ysterie van de Maan, - die, kalm-aan glijdend,
Langs alle heemlen zweeft, in weeken vreê,
Aarzlend de nadring van 't Onzegbre beidend,
Waarnaar haar heele Wezen, schreê voor schreê,

Uitziet met bleeke beving, dood-stil lijdend
Aan haar, door de eeuwen, onbevredigd wee -
Wordt nog wat vreemder, en wat bleeker meê,
Wen, op onhoorbre radren ver-heen rijdend,

Een weerlicht-glimmring, snel, ongrijpbaar vlucht...
Gelijk die wondere laat-avondlucht,
Ondanks al strijd, in harmonie gebleven,

Zóó is Uw diepste Zijn: een smachtend streven
Naar 't verste en beste, en plots weer: luid, blijd leven,
Een heldre lach, opklinkend uit een zucht.

XCIII

God denkt niet, weet niet, ziet niet. Zelf-gepijnd,
Wil Hij en werkt gestadig, om te koelen
Het gloeiende versmachten, dat blijft woelen
Diep-in Hem naar een daad, die overschijnt,

In grootheid, al wat is: vast-klaar omlijnd
Wil Zijn Bewustheid worden. Zijn diepst doelen
Is om niet langer slechts Zichzelf te voelen,
Is om Zichzelf te *zien*, op 't heerlijk eind.

God breidt zich eindloos, als de aeerste Dader
Achter al ziele', en als 'k mij vroomlijk buk
Neder voor U, mijn hemelsch, aardisch Geluk,
Kom ik dus de' Oorsprong alles levens nader
En 't eeuwge Raadsel, waar 'k weer in verdwijn,
Als 's levens spel ten einde is, met zijn Schijn.

XCIV

O, toen 'k, als kleine jongen, niets nog had
 Dan wat er diep in de Onbewustheid droomde,
 Waarnaar 'k dan greep, vergeefs, omdat het schroomde
 Te kome' omhoog, ofschoon 'k er zacht om bad...

Voelde ik mij zalig slechts, wanneer ik zat
 Des zomersavonds voor het raam: dan doomde
 Een zoete hoop in me op: 'die goud-omzoomde
 Wolkjes, vér-weg... die zijn 't wat 'k wil: ja, dàt!'...

Maar als ik nú weer denk aan 't paarlemoeren
 Hemel-gewelf, waardoor 'k zoo vreemd genoot,
 En 'k zie U aan, uw lokken en uw oogen...

Dan voel 'k, tot in het diepst der ziel, me ontroeren:
 'k Weet weer dien jeugd-droom vóór mij, en devoot
 Houd ik, met de oogen òp, mijn hoofd gebogen.

XCIV

Ja, Gij, wij zullen saam door 't leven tijgen,
Totdat wij achterover-vallen, koud...
Totdat mijn hand, vóór 't allerlaatste zwijgen,
Nog de Uwe, in vasten greep, voor 't laatste houdt.

Het leven is geen morgenspel, waar blauwt
De al-open hemel door de zonn'ge twijgen,
Maar dapper verder-gaan door 't vreemde woud,
Hoe ook de donders en de dieren dreigen...

Het is een tocht op de' eindlooze' Oceaan:
Wij weten niet aan welke kust wij komen,
Of wij, ten slotte, in donkren storm vergaan,
In 't diepste diep voor eeuwig doodstil droomen,

Dan wel, stil-wieglend in een blanke boot,
Zachtjes inglijden 't eeuwge morgenrood...

XCVI**In memoriam****I**

Moeder, die altijd, tot in verste dagen,
 Zult blijven onze moeder, dier-verknocht,
 Die hebt het leed des lots gedwee gedragen,
 Zooals alleen ùw heilig hart dat mocht...

Moeder, o, Gij, die nimmer twistte of vocht,
 Over wier lippen kwam geen zweem van klagen,
 Gij zaagt ten langen lest 't geluk U dagen:
 Doch 't was het Léven niet, de Dóód die 't wrocht...

Uw teedre lijfje werd in korte wijl
 Een deel weer van dat Al, waartoe wij keeren,
 Wanneer 't mysterie van dit leven week:

Uw engenziel, waarop nooit schaduw bleek,
 Hoe U 't U volgend onheil mocht bezeeren,
 Smaakt nu, 't zij rust of weelde, een eeuwig heil.

II

Treur niet: herinnering, zoo schoon als geene,
 Ja, schooner nog dan 't veiligste bezit,
 Lacht, lijk een zonnestraal, door al uw weenen,
 Schoon ge als in donkre wolk van tranen zit.

Haar Zijn was vlekkeloos: haar leven wit:
 Een ongebroke reeks van minnend meenen
 En doen tezelfdertijd, en 't zegt u dit:
 Zóó'n menscheschoonheid gaat niet vruchtloos henen...

Of, treur: doch laat dat treuren zijn een diepe
 Bewustheid, dat het Liefste moet vergaan,
 Opdat daardoor de krachten, die er sliepen
 In ons diepst Zielszijn, prachtger zullen gaan
 Opgroeien tot een wonderdroeve vreugde
 Voor elk, wien zelf zoo'n zielepracht nooit heugde.

III

Wij brachten haar ten stillen rust-grond heen,
 Waar, rondom, zachte, groene boomen wuiven,
 En 'k voelde een huivering mij 't hoofdhaar kruiven,
 Wijl zooveel mooi's daar nu voor goed verdween...

Ook 't hardste hart voelde, even-maar, iets schuiven
 Naar de oogen toe van diep-uit... Ach, het scheen,
 Als ging met déze ook ónze ziel verstuiven...
 Men sprak niet, zag nog even, ging toen hoen...

En toen wij kwamen in haar huis en zagen
 De plekken weer, waar eens haar voetje liep,
 Den stoel, waarin zij zat, de zachte stede,
 Waar, tot op 't laatst, haar lichaam heeft geleden...
 Toen werden we ons bewust: een eindloos-diep
 Maar stil-goed mensch heeft hier geleefd, gedragen.

IV

O, denk niet al te veel meer aan de dagen,
 Toen 't arme lijf, met ieder uur, vergeleed
 Zoo-zachtjes-aan, hoe langs zoo meer, naar 't wreed
 Allerlaatst eind dier moedig-stil gedragen,

Nog met een vriendlijk woord geleden plagen...
 Maar hoe Ze eens was en sprak en voelde en deed,
 Hoe Zij voor andren zorgde en peinsde en leed,
 Dáárvan alleen mag 'k dankbaar nog gewagen.

Dat andre was niet *Zij*, al bleek zelfs dáar
 Haar lief trouw hart nog uit veel kleine vragen,
 Of die wel dít had, en een ander dát...

Neen, 't was de donkre doorgang wonderbaar,
 Dien *Zij* geduldig aftrad zonder klagen,
 Naar wat de Dood haar eens ontnomen had.

V

Gij liet een leêgte, Moeder, voor de u trouwen,
Voor elk van hen op andre wijs, die 'k weet,
Dat ieder onzer, - hoe ook later leed
Dat misschien álles neemt, hem moog' benauwen

En vóór den tijd zijn levensmoed verflauwen,
Daar 't als een felle groef zich in hem sneed -
Toch nimmer in zijn leven meer vergeet:
Zij zal nog pijn doen, als de lokken grauwen.

Voorwaar, dit is geen vers van zingend spel,
Geen vleug van vluchtig menschelijk ontroeren,
Dat weer vergaan kan als de stonde week!..

Neen, 't is het rustig-droef bewustzijn wel,
Dat niets op aard ons kan weeromme-voeren
Wat zóóveel tijd ondelgbaar-schoon ons leek.

VI

Nu álles uit is, en wij zeker weten,
Dat Ge in een andren vorm van Zijn vergingt -
Ach, 't aardsche is slechts één schakel in de keten,
Die door ál sferen henen eindloos dringt -

Nu laat ona trachten, om, met rein geweten,
- Daar géén gedachte aan eigen Ik zich wringt
Tusschen de smart in, die met kracht opspringt
Naar boven uit ons Zielszijn stil te meten

Ons willen met den Al-wil, die ons sloeg:
Wij morren niet en weenen ook niet langer,
Maar voelen slechts diep-ernstig stil wat vlood.

Wij blijven staan, nietwaar? daar Moeder 't vroeg,
Al wordt het ons hierbinnen ook soms banger
Dan of het Lot onze eigen oogen sloot...

VII

Wij weten niet, o, Moeder, waar Gij bleeft,
Of ge in een lucht, vervuld van teedre galmen,
Midde' in zacht-zonnige mystiek van palmen,
Gelaten-mijmrend, vredevindend zweeft...

Maar dit is zeker, Lieve, dat Gij leeft,
Zij 't onbewust nu, in serafisch-kalmen
Vreê door de jaar-millioenen, die zich schalmen
Zullen na déze, zonder dat Gij beeft.

Al waar' 't persoonlijke uit Uw Zijn geweken...
Het heele leven door is zóó gebleken
Uw kracht van zelfverzaking door het hart,

Dat wij, hoe 't moge zijn ook, stil-blij zweren:
Uw doodloos Wezen kan geen ding meer deren:
Vrij zijt Gij eeuwig van al vreeze en smart.

XCVII
Kerstfeest.**I**

Niet, dat Gij stierft, hoog-hangend aan een staak,
Vol-lieve Christus, was het waarlijk-zware,
Waarom wij treurig op Uw beeltnis staren,
Een oogwenk poozend in des levens taak...
Want, och! - ofschoon een priester 't zeggen laak', -
Elk mensch moet, andre Christus, door de jaren
Zóóveel ellende en killen smaad ervaren,
Dat Hemel-poort hem lijkt de muil des Doods... o, vaak...

Neen, dat Gij wierdt geboren, vreemde Kleine,
Met heel Uw leven vóór U van gedroom
En hoop, op 't laatst gesmoord in bittre pijnen, -
Dát is 't alleen, waarom wij, stil en vroom,
U moeten eeren als den armen Hooge,
Die door Zijn ideaal-zijn werd bedrogen.

II

O, Christus, Christus! Hoor mijn menschenkreet...!
Gij hoort naar ieder, en 'k ben één diergenen,
Die, diep in eigen boezem, stilkens meenen,
Dat Gij de oplossing van het raadsel weet,
Van 't levensraadsel, dat, zoo naamloos-wreed,
Allen, die denken, vaak heel zacht doet weenen,
Omdat wat eenmaal waar hun had geschenen,
Ten slotte niets meer bleek dan waan, die speet.

Kom nogmaals weder van de stille boorden
Des doods, die U eens wenkten, al te ras...
Want, ach! Gij stierft te joint:... spreek rijper woorden
Dan 't vaag-schoon droomen van Uw wetboek was.

O, Christus, Christus! word nog ééns geboren,
En laat ons nógmaals Uw gedachten hooren...

III

Eén licht... àl licht... Daar trad Hij hoog-sterk aan,
De bleeke man met vreemd-doorschijnende oogen,
Waarin twee-duizend jaar van vruchtloos pogen
Onzeker-scheemrend heen en weder gaan:

Brand-stapels zag ik daar hoog-vlammend staan,
Galgen en radren, bloedend-woeste oorlogen...
Hij wees er op, en sprak: Mijn oogen drogen
Nooit ofte nimmer om wat 'k heb gedaan.

'k Was eenforsch kind en wou naar 't hoogste reiken,
Ik zag der menschen geest zoo hoog-schoon prijken,
Maar wist niet, dat het was mijn eigen ziel,

En daarom vraag 'k: laat enklen tot my komen,
Heel enklen, die als i k eens, kunnen droomen,
Opdat zij zien, hoe diep ik-zelf hier kniel.

IV

‘Het eenge wat wij kunnen op dees aarde,
 Wij, die hier dragen hoog der Goedheid vaan,
 Is stil te zijn en zwijgend-sterk te staan,
 Ons-zelf ontwikkelend tot de hoogst-geäarden...

Alles gaat heen weer, maar het echte-in-waarde
 Laat iets toch na, en zal dus langzaam-aan,
 Door tientalle'-eeuwen heen, versterken gaan,
 Hoe langs zoo meer, tot eindelijk alles schaarde

Zich als een trouwe kudde om Mij, den Geest,
 Die 't goede wilde, al ben 'k een kind geweest.
 Door vechtend dwingen komt hot Goede verder
 Geen duim-breed gronds: uitsluitend door geduld
 En sterk-zacht willen wordt op 't laatst vervuld
 Het Wijze, wat U zegt de Goede Herder.’

XCVIII

God, Gij, geen Geest, en toch bestaand onwraakbaar,
Naar Wien ons hart van binnen altijd huilt,
En roept en hoopt, daar Ge eeuwig U verschuilt
Achter des Levens diepten, ongenaakbaar!

Zie, zelfs het bidden tot Uw Naam is laakbaar,
Lijkt strafbaar vragen van een kind, dat pruilt...
Wat zijn wij? kindren van één dag, gekuild
Na 't laatst moment, waar elk ten slotte haakt naar.

Wie aanneemt, dat Gij wèl zijt, heeft gelijk;
Wie zeggen durft: 'Gij zijt niet!' zal óók waar zijn....
Want, och, de vraag is: wie heeft dieper kijk?
En wat men hier verstaan wil onder dáar zijn.

God is het een'ge, zeg ik, en wij zijn,
Met al het andre, schilfers van een schijn.

XCIX

Als mensen, die te nacht langs duistre baan
Schuif-voetend traag hun sterke schreden richten
Naar wat ze in verre verte vaag zien lichten...
Het is iets anders als de lage maan....

Misschien is 't wel een huis, waar wachtend staan
De ruime tafels, rijklijk-aangerichte,
Die onder 't wicht der warme spijzen zwichten,
Waar ieder mensch, die komt, kan zitten gaan...

Zoo droomen ze, en verkorten zich den zwaren
Weg, waar men tastend langzaam verder streeft,
Maar haasten zich toch niet, want... als 't eens ware...
Dat daar moeras-licht slechts op plassen zweeft...?

O, mensen gaat het óók niet zóó in 't leven,
Waar zelfs de vromen voor het doodsuur beven?

C**Het wezen van leven en dood.**

O, God, Dien ik niet zie, niet hoor, maar voel!
Al werd Uw schijn verkondigd van de daken
Door wie daar, schrijlings zittend, hoog opstaken
Hun vingers naar de lucht, ik bleef toch koel.

Want geen van allen, die daar spraken, weet,
Waarom wij, mensen, komen en verdwijnen,
Waartoe de jubel en de gruwbre pijnen,
Die iedre ziel hier beurtlings smaakte en leed.

Doch morren doen wij niet, hoezeer ge ook sla...
Heel lief-gedwee, maar vast-van-willen tevens,
Smeeken wij nooit: 'O, Gij, de God des Levens,
'Die óók de God des Doods zijt, heb genâ!'

God, God! Die altijd waart mijn hoogte Wensch!
Geest, waar mijn geest uit vloeide in de oude tijden,
Toen 't was bepaald, dat ik nu óók moest strijden,
Als een bescheiden, stil-verdragend mensch.

Ik voel, dat ik, als alles, uit U kwam,
En 't Eenge, waar wij U door leeren kennen,
Is dat we ons trouw aan 't needrig denkbeeld wennen:
Wij zijn slechts flauwe vonken van Uw Vlam,

En keeren tot U weder aan het slot,
Als we eerst doorgrondden 't Wezen van het Leven,
Waarheen Gij zelf, van uit Uw diepte, streven
Gingt om te kunnen voelen: 'Ik ben God!'

Zoo lijden we en genieten diep-in staeg,
En door al eeuwen henen zal 't zoo blijven,
Dat wij ons leven, tot het laatst verstijven,
Doorproeven als een bitter-zoete vraag.

God, Die de wezens allen uit Uw zijden
Doet springen als een stroom, die eeuwig vlood,
Opdat zij, na wat denken en wat strijden,
Weer neder-vallen in Uw eeuwgen Schoot...

Vergeef! 'k Heb hier gezegd wat in mij gloeit
Sinds langen tijd, totdat het plots opwaaien
Kwam uit mijn Binnenste in een strak-heet laaien,
Waar in 'k mij voelde aan Aarde en Zijn ontboeid.

Nu ben 'k weer rustig, wijl 'k de Waarheid zag,
En trekkend zacht me omhoog uit diepre sferen,
Keer 'k mij weer blijde, wijl ik veel mocht leeren
Tot de koel-drukke dingen van den dag.

**Okeanos.
Episch fragment.**

Eerste zang.

Okéanos, de wondre Okéanos,
 Hij, de eerst-geborene van donkere Aard
 En heldren Hemel, ouder dan de Nacht,
 Maar jong als 't Licht, en als de Scheemring schoon, -
 Met blonde lokken als de Dageraad, -
 Wanneer het eerste zonlicht, zonder zon,
 Het eerste gele wolkje gouden zoomt -
 En oogen, blauwende in dien glans en dauw
 Zoo zacht, waar 't matte paarlemoêr meê speelt, -
 De laatste Titan lag aan Othrys' helling,
 En zag, in mijm'ring, naar de hooge zon
 En Hyperion, tronende in den gloed.
 Want heel het hoog-opstormende geslacht
 Der donkre Oeraniönen was gevallen,
 Uit-één-gebliksemd door de hand van Zeus!

De Goden zaten op hun tronen, de één
 Zoo ver van de' ander, in een halven kring,
 Als, hier op aarde, in 't laatste licht der zon,
 Alom-gezien, de steigerende toppen
 Der Alpen zich verheffen heinde on veer...
 Een ieglijk heerscher in zijn eigen rijk
 En omtrek, oppermachtig en alleen,

Groot met den diadeem van eigen licht
 En eigen duister, maar toch állen saam
 Eén volk, één grootheid, ééne heerschappij.
 Zóo ook de goden in hun hoogen raad,
 En, schoon de ruimte tusschen troon en troon
 Den sterfling zou verscheem'ren in t verschiet,
 Tóch kon een ieglijk, zonder dat hij rees,
 Den beker reiken aan wie 't naast hem zat.

En over heel den wijden omme-trek
 Dier eindelooze hallen gloeide en hing
 Hun innerlijkste godheid, diep en stil,
 Als over de aarde een zonnig lente-weder.
 Maar de Titans stonden
 En staarden zwijgend naar Olympos' kruin
 En klaren dag, waar Zeus, in 't licht gezeten
 Van jonge majesteit, zijne oogen sloeg
 De wereld dóór, en dacht - of Hij de hand
 In gloed moest heffen naar dien dollen nacht,
 Heen-dwarlende in den schok, òf zorgeloos,
 Met heel het heir der licht-geschoeide goden,
 Opwieken zou naar hooger heemlen vree:
 Want zoeter Hem één eeuwig-lichte dag,
 Door geene heugenis van wee beschaduwde,
 Dan honderd nachten, als een sluier, scheurend
 Voor de' enklen op-slag van Zijn aangezicht.
 Zóo Zeus, en om Zijn gouden troon weerklonk
 Een heldre lach, uit open lippen, dauwend
 Van nektar-droppen en den laatsten kus.
 Want, in de scheemring op Zijn hel gelaat,
 Las Kupris 't peinzen van Zijn ziel, en zóo
 Waar' nu de dartle stoet, in zachte zwiering,

Omhoog-gewieged als een zomer-droom,
 Vèr-weg voor de oogen van dat log geslacht, -
 En de aarde, domm'lend onder Kronos' druk
 En langzaam zinkende in haar laatsten slaap,
 Zou lang reeds, dolend in den andren drom
 Der doode zonnen, door den al-nacht wanken.

Zij stonden allen, dekkende Othrys' rug,
 Met dichte drommen en de gansche teelt
 Van honderd eeuwen, dreigende in den nacht
 Min zwart: zooals een woud en zwarte klomp
 Van zware zuilen, reikende in het ruim
 Zóó hoog, dat Othrys' allerhoogste top
 Neer-dook en zonk; maar plotsling, boven allen,
 Hief wentelend het dof geloei zich op
 Uit duizend boezems, dat, naar flauwer verten,
 De starren deinsden in het hol heelal.

De uit hoog-gehouden vuist geklonken rosse,
 Reuzige slang doorslingerde de lucht
 Ver-heen, tot waar hij Koios kliefde in 't hoofd,
 Dat ruggelings de God, met breeden zwaai,
 Heenkantelde in het ijle...
 Een donkre rotsen-regen, blok bij blok,
 Vloog door de wijde lucht, in logge dwarr'ling
 Neer-ploffend voor Zeus' voet, en waar 't gebergte
 Zijn harde hellingen in de' afgrond zond,
 Bonsden zij op en neer met doffen dreun,
 Van diep in diep, tot de ongepeilde krochten,
 Waar nooit een straal van 't godlijk licht in drong,
 Dat de echo's, eindeloos op rots en wand

Weer-dondrend, rilden door Olympos' romp,
Van schicht op schicht, en, klimmend tot de kammen,
Zeus' eeuwgen zetel op zijn grondvest schokten...

Toen werd het stiller in der goden stoet,
Want de altijd-snappende Afrodite zweeg:
Zij zag zich-zelve, in 't goud haars bekers, bleek,
En borg, beschaamd, in de' opgeheven sluier,
Haar nooit-bewolkt gelaat en vale trekken...
Toen, als een vliet, die van de rotsen stort,
Zóó ging een ruischen door de rijen der
Lach-lievende Kroniden, klaar en luid!

Tweede zang.

Het zachte lichten van hun glimlach vloeit,
 Als heldere muziek, door al de lucht
 En klaart de diepten van den afgrond op
 Boven hun hoofden, waar de Chaos gaapt,
 Wanneer zij, van des bekers rand, slechts even
 't Gelaat verheffend, naar den schenker zien.
 De blonde schenker, Ganymedes, hij,
 Schoon als een dageraad en even jong,
 Hel in het zonlicht van zijn lokken-val.
 Zeus' wijd-gewiekte vogel, telken nacht,
 Droeg 't sluimerende kind, met krachtgen klauw
 Van de aarde omhoog door 't starre-licht azuur,
 Boven de sterren en het licht der maan,
 Tot waar de jonge Goden-stoet haar stoel
 Gevest had, na der Oeraniden val.

Hij was een kind der menschen, opgevoed
 Bij menschen, en als menschen sterfelijk.
 Bij vroegen uchtend ging hij uit, wen nauw
 Der bergen toppen in de scheemring grauwden,
 En, wen het vlottend rood des hemels straks,
 In bloed'ge vlokken, viel op 't vale weiland,
 Dat, verder naar het West, in mist verliep,
 Voerde hij reeds, met vluggen tred, en dreef,
 Op velerhande wijzen zijner fluit,
 Zijn willig-volgend vee langs 't bochtig pad,
 Dat zachtjes-hellend naar het hoog-land leidde.
 En als de zon dan op het hoogste stond,

En heel de stralend-helle middag-lucht
 Gloeiende neerhing over 't stille veld,
 En 't wijd-uitgrazend vee zich, langzaam,
 De een na de ander, had ter neer-geleid in 't gras,
 Tot niets zich meer bewoog, dan zocht ook hij,
 Met achteloozen tred, in 't naaste lommer,
 Een ongestoorde rust - en lag, en sliep...

En als soms, bij geval, een sluwe Faun
 Of wilde Sater, op dat zelfde pad
 Geraakt, behoedzaam, met de hand, de takken
 Uit-één-schoof, en twee fonklende oogen gluurden
 Door 't donker-groen geblaart', dan dacht die wel,
 Verrast door de' aanblik van dat schoon gelaat,
 Dat in die schemering als dag-licht gloorde,
 Een jongen God te zien, een zoon van Zeus,
 Hermes of Phoibos-zelf, en tripte verder.

Maar, sliep hij langer dan 't zijn vee geviel,
 Zijn speelgenooten in de groene weide,
 Dan kwam, met zachten tred, zijn liefdings-lam
 En lekte hem de handen, waar hij lag;
 Tot hij, ontwaakt, met éénen vluggen sprong
 Zich hief, en stond, en door de struiken stoof
 In 't volle zonlicht: daar liep alles dan,
 Op 't luide roepen van zijn heldre stem,
 Van heinde en verre naar den meester saam,
 In dolleren galop of staat'gen tred.
 Dan was het feest-tij in het open veld.

Het jonge broedsel huppelde aan zijn zij,
 Of joegen, op zijn spoor, in wilde vaart,
 En vloden voor hem heen en keerden weer.
 Dan zette hij de vingers aan de lippen
 Op 't smalle fluitje, dat hij zelf in't riet,
 Met vlugge hand, zich sneed, zoo Pan verzon,
 En danste vóór op 't mollige tapijt,
 Naar de effen maat van eigene muziek,
 En heel dat jonge volkje met hem mee,
 Vroolijke kalvren on het blonde lam.
 Of wel, hij zat ter-neer in de onbewogen
 En effen schaduw van een eenzame' eik, -
 Maar alles daar-om-heen was zonne-licht -
 En blies hun aller-hande liedjes voor,
 En zong daarbij van blijden zomer-tijd,
 Van lange dagen, in het geurend gras,
 Roerloos te droomen onder blauwe lucht;
 En hoe de God, die door de weiden gaat,
 Wanneer het middag is en alles rust,
 Iedere kudde met haar leids-man kent,
 En óók een God is voor het makke vee.

Zonk dan de zon wat lager naar de kim,
 Dan leek de weide een vasten-avond-klucht,
 Vol grappen en grimassen van door-een
 Buitlende kalvren met het logge schaap,
 Drok-galopperend, onder zacht geblaas,
 Terwijl een rei van witte geitjes danste
 Een wulpsche menuet in de avond-zon.

Maar de oude koeien, wien de wufte zin

Voor hooge sprongen en on-nut gehol
 Reeds lang verging voor 't zuivere genot
 Van 't kalm en lang herkauwen in de zon -
 Zij stonden, met aandachtig oor, van ver,
 Of lagen, luistrend, om hem heen, heel stil,
 En wie het naaste lag, die legde soms
 Zijn grooten, trouwen kop op zijne knie,
 En keek... met half-geloken oog... en sliep
 Zoo, zachtjes, bij die zoete tonen in.

Zoo liepen de uren, tot het groote Licht,
 Met zachte zwiering vallende op de kim,
 Als roerloos poosde en, ééne oogenblik,
 Den rijzende' avond, in haar wijde wade
 En raggen sluier, dien zij voor zich breidde,
 Met donker-gloeiend aan-zicht tegen-zag.

Dan liep hij reeds, met lichte stappen, aan
 Achter zijn zachtjes-dravend vee, en dreef
 Ze 't ver-uit-glooiende geheuvelte af,
 Recht op het Westen en dien wijden gloed,
 En zag die schoff'ge flanken, in hun zwaai
 En logge schomm'ling, en de halve maan
 Der hoorns, zich teekenend met scherpen trek
 Tegen dien verre achter-grond van goud,
 Als donkre schimmen in een zee van licht.
 Zoo sleet hij zijne dagen bij het vee,
 En was, als onder kinderen, een kind...

En zóó zag Zeus hem.
 De Vader aller goden zat alleen,
 Omhoog op zijnen troon, en wierp zijn blikken,
 Zijn lustelooze blikken door 't heelal,
 Het eerst, wijl 't allernaast, naar de aarde, dansend
 Door 't zonnig lucht-ruim, op de blijde maat
 Van 't eigen vroolijk harte, en óveral,
 Op bergen en in dalen, was er licht.
 Verbaasd en droevig sprak de Vader dus:
 'Wee mij, de dansen van dien áardschen knaap
 Zijn bitter. 't Is mij, of die rassche voet,
 Met iedren val, mij op het harte trapt...
 Wee, hebben menschen dan een goden-ziel,
 En kunnen goden slechts rampzalig zijn?
 Wij treuren op het eeuwig feest-getij
 En sleepen dees onsterfelijken last
 Der leden, moeizaam, door de dagen voort,
 Wijl stervelingen, uit het stof der aard
 Omhoog-gewassen tot een schim, zich tooien,
 En hupp'len neuriend over de' eigen grond,
 Die heel hun toekomst in haar schoot besluit,
 De stomme graven en hun diep geheim.
 O, om-te-weenen wonder-blij geslacht,
 Met dood rond-om zich, in zich, onder zich,
 Die tóch den dag, die opkomt in het Oost,
 Toe-roepen: 'Wees gegroet, o, heil'ge dag!'
 En als hij, bleeker van zijn langen tocht,
 In 't West verzinkt, zacht zeggen: 'Gij waart schoon.'

Derde zang.

En, toen hij stond op de allerhoogste treê
 Des hoogsten troons, waarop Zeus-zelf gezeten,
 Hoog boven allen, óver allen zag,
 En over allen heen, door alle heem'len
 Naar de áarde, ontwakend uit haar ouden droom
 Tot eerste jeugd en schoonheid, en den vluggen
 Rhythmischen rei-dans in bebloemde stoel,
 Tot waar zijn blik zich in het diep verloor
 Des aethers en de blauwe wereld-einden, -
 Toen dáar dan Ganymedes schuchter stond,
 Bevend van eerbied voor dien hoogsten God,
 Hoog boven allen tot Gods knieën reikend,
 En Hij hem dan, met half-gebogen hoofd,
 Den gouden beker in de hand gaf, golfd
 Zijn zware, blonde lokken langs het kleed,
 Dat purper-plooiend op Zeus' voeten viel.

En Deze lachte zacht, en, wijl Hij dronk,
 Rustte Zijn rechter op dat teëre hoofd,
 Zijn rosse rechter, die den bliksem vatte,
 Toen hij God Koios heen-sloeg in het ijle:
 'O, Schoonheid, Schoonheid, waar ik zelf van leef,
 Gij, die geen God zijt, maar der Goden Kroon,
 Oók stervelingen gaaft ge een schijn om 't hoofd!
 Zóó Zeus, en dronk gelijk der Goden God.

Maar Hera hield niet van der schoonheid roem,

Als Zeus die prees. Zoo wachtte Zij zijn komst
 En nam hem norsch, met half-gewend gelaat,
 Den beker uit de handen, snel en ruw,
 En liet dien vallen, met een heldren slag,
 Op 't voetstuk van haar zetel, goud op goud,
 Dat wild op eens een donker-roode stroom
 Langs alle treden schoot, totdat hij lag
 Op de allerlaatste, en daar allengs vervloei-
 In tal van druppel, spattende op den vloer.
 En alle goden zagen angstig op...

Maar Zij zag verre naar een wreeden droom,
 En dacht rood bloed te zien, on zei zeer zacht:
 'O, mocht uw hoofd, uw teeder, lokkig hoofd
 Zoó luid eens vallen op dit hard metaal,
 Vóór mijne voeten, als dat gouden vat!'
 En lachend hief Zij zich, en in Hare oogen,
 Haar groot-klare oogen, gloeide een donkre vreugd,
 Terwijl Zij, achterwaarts-gewend, Haar hand
 Bewoog, en riep met helle stem: 'Mijn Hebe,
 Gij, jongste mijner dienaressen, kom!
 En reik Me een nieuwen beker, boordevol,
 Want in Mij rijst een wondervreemde vreugd:
 Dien eersten plengden Wij te zamen, Ik
 En Ganymedes, beiden met een beë.
 Hij, sterfling, smeekte van zijn liefsten God,
 Wie 't zij, vervulling van zijn diersten wensch...
 Maar Ik, de Hoogste Godheid, arme! De heb
 Geen enkle godheid, die Mijn beden hoort.
 Ja, één, de Moira... Háar bad Ik. Zij ziet
 Naar plengingen van tranen, noch van wijn,
 Zij doet slechts, wijl het moet, en alles wat

Geschiedt, het moet geschieden, wijl Zij wil.
 Zij is onwrikbaar en Zij hoort Mijn woord,
 Want Zij schrijft nimmer in Haar eeuwge Wet
 De dwaze wenschen van dees ijdlen knaap,
 Al waar' de godheid, die hem lieft, Zeus zelf.'

En, zegevierend, zag zij op naar Zeus.
 Zeus dacht aan 't ordnen van der aarde staat.

Maar Ganymedes, al dien tijd, stond stil
 Ter zelfder plek, aan Hera's fieren voet,
 En dacht aan de aarde en 't verre vaderhuis,
 En zei voor zich alleen: 'Is dit een droom?
 O, bange droom, zoo kan ik immers wel,
 Wanneer ik wil, met ééne forschen zwaai
 Ontwaken en mijn oogen opslaan, en
 Rondom mij zien, of alles nog zoo is
 Als gister-avond, toen ik slapen ging...
 Of, zoo het donker is en alles stil,
 Dan tòch wel voelen naar mijn trouwen hond,
 Die alle nachten naast mij ligt, terwijl
 Zijn warme, ruige kop mijn wangen raakt.
 Maar ach, ik kan niet...'
 En hij weende zacht.

.....

En Hebe stond en toefde, een bevend beeld,
 Noch hief naar Zeus het bukkende gelaat,
 Bleekend en blozend in dat wondre licht,
 Den glimlach van dien eeuwig-milden mond.

Het was die zelfde lach, maar zachter schier,
 Die, half verheeld, toch zooveel zaligs spelde,
 Een verre wereld van onnoembre weelde,
 Een dageraad van on-uitspreeklijk heil,
 Waarmee Hij Hera won, en op zijn sponde
 Haar kalme leden-pracht tot dartlen dwong,
 Waarmee Hij de aardsche vrouwen, de een na de ander,
 Omwikkelde, en, ze bannend aan de plek,
 Langzaam haar oogen optoog tot de Zijne,
 Totdat zij, bleek en op haar voeten wanklend,
 In ademloos bedwelmen de armen strekten,
 En in Zijn armen om verniet'ging vloten,
 Het hoofd verbergend aan zijn goden-borst.

.....

Gelijk een bloem, bij avond, nauw beweegt,
 Maar, in de windlooze atmosfeer, zich heft,
 Klaar-schijnend op het kristallijn der lucht,
 Rees Afrodite vóór 't onmeetlijk ruim
 Van licht, dat óm haar was, één reine eindlósheid,
 En danste zacht, maar danste niet, bewogen
 Maar even door het beven van haar ziel,

En wat daar schoonst in school. Zóo staat een kindje
 Des ochtends in den zon-schijn en 't blond hoofdje,
 Nog droomrig, weet niet wat dat vreemds beduidt,
 Dat heel zoo anders is, als al wat 's nachts was.

Zeus zag 't, en stond, en op zijn ooggen viel
 En op zijn ziel, de half-geheven slip
 Terug: maar in zijn binnenst gloeide een drang,
 Een groote drang naar daden, en hij sprak:
 'O, harten, wufter dan de lichte pluim,
 Die op den adem vaart des winds! O, hoefden,
 Bekranst met rozen, waar de lauwer voegt!'

.....

Zoals wanneer, bij starrenloozen nacht,
 In 't stormig herfstgetij, de wilde orkaan
 Loei-davert door de rondom-donkre ruimt...
 Men ziet niets, hoort slechts 't donderend geklots
 Der waatren en het klagelijk getier
 Des nacht-gods rukken door het gierend want;
 Tot dan op eens de bliksem zikzakt snel
 Langs 't zwarte uitpansel wijd en flikkrend zet
 Den heelen hemel in een vloed van licht...

